

Vedlegg 1: Samtale med Valgdirektoratets kommunikasjonssjef, Kristina Brekke Jørgensen

1. Hvilke ønsker/formål hadde man for opprettelsen av Valgdirektoratet?

Blant annet som svar på tidligere kritikk fra internasjonale organer som OSSE om for tett forbindelse mellom politisk ledelse (regjering/statsråd) og embetsverk ansvarlig for valggjennomføring. Beslutningen om å flytte ansvaret for valggjennomføringen ut fra departementet må derfor i stor grad ses i dette perspektivet. Andre momenter kan være sikkerhet og effektivitet i valgforvaltningen. (I tillegg kan det tenkes politiske forhandlinger tilknyttet spørsmål om utflytting av statlige arbeidsplasser)

2. Har dere utformet misjon og visjon for direktoratets drift?

Valgdirektoratets verdier er «Frie, direkte og hemmelige valg». I tillegg kan det tilføyes Kommunal- og moderniseringsdepartementets føringer/mål definert i tildelingsbrevet for 2017 til Valgdirektoratet (se nettsidene til KMD for dokument): “Valgdirektoratet skal bidra til et velfungerende demokrati ved å opprettholde befolkningens tillit til valggjennomføringen” Valgdirektoratets overordnede prioritering for 2017 er å bidra til korrekt og tillitsvekkende gjennomføring av stortings- og sametingsvalget 2017. Valgdirektoratet skal også bistå i avviklingen av ekstraordinære kommunestyrevalg i forbindelse med kommunereformen. Til denne oppgaven er det knyttet tre mål for 2017: (1) Korrekt og sikker **valggjennomføring** med tillit i befolkningen; (2) Velgerne har nødvendig informasjon om valg; (3) God tilgjengelighet ved valg.

Satt av departementet.

3. Hvem anser dere som deres nøkkelinteressenter, og hva slags rolle spiller disse i deres drift (utfordringer/muligheter knyttet til disse)?

Valgdirektoratets nøkkelinteressenter er definert til å være velgerne, kommunene og fylkeskommunene. I tillegg kommer politisk ledelse og embetsverk i eget departement, andre departementer og Stortinget.

Nøkkelinteressentene definerer i svært stor grad Valgdirektoratets daglige drift. Vi skal informere velgerne om valghendelsene, drive opplæring i valggjennomføring for kommunene og fylkeskommunene, drifte og tilrettelegge det elektroniske valgadministrasjonssystemet EVA/generell støtte og tilrettelegging for valggjennomføring overfor kommuner og fylkeskommuner (samt Sametinget), og oppfylle de mål som regjeringen fastlegger for direktoratet gjennom styringsdialogen fra KMD. Samtidig har vi, som øvrige offentlige forvaltningsorganer, en generell informasjonsplikt overfor alle som henvender seg, herunder også andre offentlige instanser som for eksempel Stortinget, Riksrevisjonen, internasjonale organer etc.

Det er mange utfordringer knyttet til disse aspektene, som hvorvidt direktoratet klarer å tilrettelegge på en best mulig måte for god valggjennomføring, blant annet sørge for tilstrekkelig informasjon til velgerne om hvordan valgene skal gjennomføres, rapportering til styrende organer som regjering og Storting, og oppfølging av forvaltningsloven og andre tilliggende lover og regler for offentlige forvaltningsorganer.

Mulighetene kan nok sies å ligge i at Valgdirektoratet er et nyopprettet direktorat med anledning til å fremme de oppdrag vi er gitt på en ny og (forhåpentligvis) mer målrettet måte enn tidligere. Mye av dette vil nok også skyldes at apparatet er i større format enn tidligere, slik at det er anledning til å følge opp målsetningene mer systematisk, samt tilby mer assistanse til de vi skal støtte. I tillegg er det sannsynligvis et større potensiale for videreutvikling av både systemer, støtte/opplæring og bidrag til regelverksutforming.

4. Har dere utformet noen form for kommunikasjonsstrategi tidligere?

Vi har en kommunikasjonsstrategi for valgene 2017. Denne er overordnet de tre valghendelsene (Ekstraordinært, stortings- og sametingsvalget). Vi har utarbeidet kommunikasjonsplaner for hver av disse valgene, som beskriver hva vi gjør (iltak), hvordan vi gjør det og hvem vi når (målgruppe). I tillegg har vi en kommunikasjonsstrategi for Valgdirektoratet som virksomhet.

5. Foreligger det visse restriksjoner og/eller utfordringer ved utforming av kommunikasjonsiltak?

Vi har klare mål for hva vi skal informere om. Det viktigste vi informerer om når du kan stemme, hvordan du gjør det, hvem som kan stemme og hvor du stemmer. Vi skal ikke være politisk orientert, og kun informere om selve valggjennomføringen. Derfor har vi tett dialog med andre etater som også informerer om valget, men som utfyller våre kommunikasjonsiltak. For eksempel Stortinget, som sier mer om hvorfor du bør stemme. Å motivere til å stemme uten å si hvorfor kan være en balansegang som vi stadig må etterprøve og er ekstra

påpasselige med å følge. Vi har utarbeidet et system for kvalitetssikring av alt innhold som kommuniseres fra Valgdirektoratet, for å sikre at det er korrekt, forståelig og i tråd med våre kommunikasjonsmål. Det er særlig viktig at vi er presise i språket, samt formidler korrekt informasjon i henhold til lovverket.

6. Hvordan ser Valgdirektoratet på utfordringene hva gjelder unges lave valgdeltagelse? Har dere gjort dere noen tanker for hvordan dere ønsker å håndtere dette i form av å øke deltagelsen?

Tendenser til lavere valgdeltakelse blant enkelte «grupper» i samfunnet er en problemstilling og utfordring Valgdirektoratet tar på alvor. Det har vært fokus på omfanget av valgdeltakelse gjennom flere år i departementet, og Valgdirektoratet har arvet en søknadsbasert tilskuddsordning til informasjonstiltak ved de ulike valghendelsene. Til Stortings- og sametingsvalget i 2017 er det bevilget 5,2 mill. kroner til denne ordningen, og søknadsfristen for å motta tilskudd til slike informasjonstiltak var i november 2016. Tildelingen av midler ble kunngjort 19. januar i år, og midler ble tildelt 15 ulike tiltak for å fremme økt valgdeltakelse spesielt for prioriterte grupper som unge, innvandrere og velgere med behov for særlig tilrettelagt informasjon. Tiltakene som ble tildelt midler varierer i både type, omfang og fokus.

Vedlegg 2: Studieguide

Fokusgruppe, semistrukturert intervju
Varighet 45 minutter – 1 time

Informasjon

Dette forskningsprosjektet dreier seg om unges forhold til valg og valgdeltagelse.

Introduksjonsrunde

Alle presenterer seg (navn, alder, hjemsted)

Intervjuet her i dag gjelder

- Deres
- Deres

Vi skal for ordens skyld ikke snakke om partipolitikk, eller deres politiske standpunkt.

Intervjuet tar mellom 45 minutter og 1 time. Fokusgruppen er anonym, men om det er greit for dere ønsker vi ta det opp. Opptaket vil for ordens ikke bli hørt eller brukt av noen andre enn oss. Vi skal senere transkribere dette lydopptaket, og dere vil da navngis som deltager 1, 2, 3 osv.

Ingenting er rett eller galt å si, og det er bare å spørre dersom dere har spørsmål. Har motstridende tanker til enkelte temaer med andre i gruppen, eller om det noe du ikke ønsker å dele i plenum, kan dere komme til oss etterpå og fortelle det dersom dere ønsker. Politikk er for mange et sensitivt og personlig tema, og vi ber dere respektere dette. Det derfor også viktig at det som kommer frem i fokusgruppene ikke deles med andre.

Hva kommer til å foregå her i dag?

Spørsmål

Motivasjon

1. Hvilke fordeler ser dere ved å ta i bruk stemmeretten? Evt. hvorfor sitter dere på gjerdet?
2. Føler dere en plikt til å stemme? Samfunnsmessig ansvar overfor demokratiet?
3. Hvilke individer/grupper har meninger om hvorvidt du skal stemme og evt. hva du skal stemme?
4. Snakker dere om politikk med familie? Med venner?
5. Føler dere at dere kan snakket åpent dersom dere har motstridende holdninger dere imellom?
6. Påvirkes dere av hva familie mener? venner?
7. Personvalg? - Troverdighet - Kjendis, vanlig person, ekspert, politiker etc.
8. Hvilke politiske saker interesserer og engasjerer du deg for Interesserer du deg for dette?
9. Hvilke politiske saker engasjerer dere?
10. Opplever dere stigma rundt enkelte politiske temaer og partier?
 - a. Innvandringspolitikk
 - b. Abort og eggdonasjon
 - c. Homofili
11. Føler dere det er lett å stemme? Kunne det vært lettere - hvordan?

12. Er dette nok til at det vil øke sannsynligheten for at dere tok i bruk deres stemme?

Kunnskap

1. Kommer dere til å følge med i media og på debatter? - Hvor, hva, hvem? Evt. hvorfor ikke?
Hva kjennetegner valgkampen i Norge? Leser dere politiske nyheter? Hvorfor, hvorfor ikke?
2. Hva slags oppfatning har dere av politisk kommunikasjon generelt?
 - a. Treffer det?
 - b. Hva kjennetegner det?
 - c. Synes dere kommunikasjonen er forståelig?
 - d. Troverdig?
 - e. Entydig vs. tvetydig?
3. Hvordan er informasjonen om valgsystemet? Vet dere når og hvor dere skal stemme?
4. Føler dere at dere kjenner til de ulike partienes hjertesaker?
5. Synes dere det finnes lett tilgjengelig og oversiktlig informasjon om partiene?
6. Kanalvalg? Hvilke medier er dere tilstede på? Hva engasjerer/engasjerer ikke?
7. Hva synes dere om folk som deler sine politiske meninger på sosiale medier? Facebook.
8. Hva synes dere om denne? (kanalvalg, avsender, informativ, spennende etc.?).

Atferd

1. Er dere låst til ett parti, eller kan det hende dere bytter fra gang til gang.
2. Hva tror dere er grunnen til at enkelte unge velger å ikke ta i bruk stemmeretten sin ved stortingsvalg?

Projektive teknikker

1. Lage en profil av en student som mest sannsynlig kommer til å ta i bruk sin stemmerett.
2. Lag en profil av en student som mest sannsynlig ikke kommer til å ta i bruk sin stemmerett.

OBS! Gjerne sett profilene litt på spissen dersom det er noe dere mener kjennetegner dem spesielt.

Vedlegg 3: Transkripsjon av fokusgrupper

Transkribering av fokusgruppe 1 ved Universitetet i Bergen, 18.01.2017

Deltager 1: Kvinne (24), Stavanger, Jus

Deltager 2: Kvinne (21), Tromsø, Jus

Deltager 3: Kvinne (23), Bærum, Jus

Deltager 4: Mann (23), Bærum, Jus

Deltager 5: Mann (24), Hamar, Jus

Deltager 6, Mann (22), Oslo, Jus

Varighet: 40 minutter

Annullert. Brukt som testgruppe.

Transkribering av fokusgruppe 2 ved Høyskolen Kristiania i Bergen, 22.01.2017

Deltager 1: Kvinne (22), Trondheim, HR

Deltager 2: Kvinne (23), Sandefjord, HR

Deltager 3: Mann (23), Asker, HR

Deltager 4: Mann (23), Bærum, HR

Deltager 5: Mann (24), Lier, HR

Deltager 6, Mann (23), Jessheim, HR

Varighet: 100 minutter

M: Som dere kanskje vet så er det stortingsvalg nå til høsten. Hvilke fordeler ser dere ved å ta i bruk stemmeretten?

D4: Det er den eneste muligheten vi som innbyggere i landet, som selv ikke er politisk aktive, kan si noe om hvordan vi ønsker å ha det.

D6: Det er den eneste muligheten vi har til å påvirke den politikken som blir ført.

D4: Slik jeg ser på det, velger man å ikke stemme, har man heller ingen rett til å gå og klage.

D6: Man kan jo klage dersom de ikke holde valgløftene da?

D4: Ja, men jeg mener dersom du ikke stemmer i det hele tatt, da mener jeg at du ikke har noen rett til å klage.

D2: Enig.

D5: Så er det jo sånn at hvis du har noen du så absolutt ikke ønsker i maken, så er på en måte det å ikke stemme å gi de fordelene ved at de lettere kan komme til makten.

D3: Det er kanskje den største faktoren for meg. At jeg vil stemme for å hindre at noen andre kommer til. Enkelte partiledere kan på en måte trigge meg til å stemme fordi jeg så absolutt ikke vil at de skal ha en plass i regjeringen.

D5: Ja, litt negativ motivasjon på en måte.

D4: Jeg hadde en klok historielærer på videregående, og han var veldig politisk interessert og han sa at det bør være en samfunnsplikt å stemme.

M: Føler dere selv en plikt som norske statsborgere til å stemme?

D6: Jeg ser på det som en selvfølge å ta i bruk stemmeretten min. Kunne aldri falt meg inn å ikke stemme.

D3: Jeg føler ikke noen plikt til det. Det er nok fordi jeg ikke er så politisk aktiv, men som D5 sier, så er jeg villig til å ta i bruk stemmeretten min for å forhindre at andre kommer til makten.

D2: Jeg er litt enig med D6, jeg ser mer på det som en selvfølge enn en plikt på en måte.

M: Får man litt dårlig samvittighet dersom man ikke stemmer?

D2: Ja, kanskje ikke dårlig samvittighet er helt det riktige ordet, men litt sånn som ble sagt nå at dersom man ikke stemmer, har man heller ikke noe man skulle sagt dersom man er uenig i den politikken som føres.

D6: Jeg tror jeg nesten hadde syntes det var flaut å dersom noen spurte om jeg hadde stemt og jeg svarte nei.

D2: Ja, det er jeg enig i.

D4: Ja, da hadde jeg faktisk skammet meg litt.

M: Er det pinlig?

D6: Ja

D2: Ja

D4: Ja, det er faktisk direkte skikkelig pinlig. Men da kan jeg også si videre at dersom man ikke kan nok om politikk og ikke har lest så mye om hva de ulike partiene står for, så du heller ikke vet hvilket parti du best kan identifisere deg med – mener jeg at man som innbygger i et demokratisk styrt land burde sette seg nok inn i politikken slik at du i hvert fall vite om man står på høyre eller venstre siden.

D3: De gangene jeg ikke har stemt, er det som regel ikke fordi jeg ikke har gidde, men fordi jeg ikke har hatt anledning til å gjøre det. Når det var kommunevalg måtte man jo stemme i den kommunene du er folkeregistret i, og jeg var her i Bergen og skulle sa stemt i Asker.

D1: Men du kan forhåndsstemme.

D3: Ja, men dersom de skal øke antall stemmeavgivninger blant unge, så må de gjøre det lettere og mer tilgjengelig for oss. At man for eksempel kan gjøre det på nettet, istedenfor at man må måtte dra i en eller annen gymsal. For meg er det ganske høy terskel for at jeg skal gidde å dra ens ærend et sted for å stemme, enn hvis jeg bare kunne gjort det på en dagligvarebutikk for eksempel.

M: Så du synes valglokale er for lite tilgjengelig?

D3: ja, jeg synes det skulle være flere valglokaler som er lokalisert på steder som er lettere å oppsøke, så terskelen ikke blir så høy.

D4: Jeg synes liksom ikke det finnes noen unnskyldninger til å ikke stemme.

D5: Jeg er ganske enig med D3, for det er flere kommunevalg jeg ikke har stemt ved og det er fordi valglokale ikke har vært nærliggende nok. Hvis jeg da er lat, så skal det veldig lite til for at jeg ikke gidder å stemme ved kommunevalget. Kommunevalget, *ikke* stortingsvalget.

D3: men sånn som du sa D1, at man kunne forhåndsstemme ved kommunevalget. Det er sånn som ikke jeg tenker på før dagen den offisielle stemmeavgivningen er og alle sier ”nå må vi dra og stemme” og da må jo jeg stemme for Bergen kommune.

D4: Ja, fordi da er det for sent å stemme for din hjemkommune, siden forhåndsstemmingen skjer noen uker i forveien.

D6: Men det burde jo gå an å gjøre det elektronisk

D4: Ja, med ”MIN iD” eller noe. Men jeg mener også at vi er så skinnsykt slappe, og kjører overalt dersom vi har muligheten, men det er jo ikke så stor forskjell på avstanden til barneskolen og butikken, så jeg mener at man ikke kan skylde helt på tilgjengelighet, fordi skolen er på mange måte like tilgjengelig som mange butikker, hvert fall om man har tilgang til bil.

D3: Jeg er helt enig i det du sier, men dessverre er samfunnet sånn i dag. Vi er dritlate, og derfor må de tilrettelegge det enda bedre dersom de ønsker at flere unge skal stemme. Det må være så lett at du kan stemme på samme sted som du kjøper øl. Selv om det er null problem å ta en buss eller en bybane et sted, så er det sånne ting som gjør at mange faktisk ikke gidder.

D4: Ja det er jeg enig i.

M: Hva kunne blir gjort annerledes da for at det skulle blitt lettere å stemme?

D6: Nå får man jo nesten gjort alt elektronisk, bortsett fra å stemme.

D5: Da har man jo sikkerhetsaspektet igjen da.

D6: Men man får jo logga inn i bank, og signert elektronisk.

D5: Se hva som skjer i USA da, man har jo lurt på om russerne har hacket valget. Hvis alt det i tillegg hadde skjedd elektronisk, så er det jo mange flere smutthull å snike seg igjennom. Så det er sikkert ett av argumentene for at man ikke gjør det elektronisk tenker jeg.

M: Finnes det noen andre insentiver, annet enn å se på elektronikken da?

D3: De må jo trigge oss enda mer til å stemme, og da må de gjøre det enda mer tilgjengelig.

D2: Det er jeg veldig enig i, og spesielt i forhold til informasjon når det gjelder forhåndsstemming. For den er ganske dårlig, det er mange som ikke er klar over at man må forhåndsstemme når du bor i en annen kommune.

M: Føler dere det med stortingsvalget også – at det er for dårlig informasjon angående valgdag, valglokale og tider man kan stemme?

D2: jeg føler litt at dersom man er interessert, da er det tilgjengelig fordi du gidder å søke det du lur på opp på en nettside. Men om du er lat, da er det ikke nok informasjon. Hvis man skal få flere de til å stemme, og de litt late som ikke stemmer til å gidde, da må man ha mye mer informasjon om det.

D5: En liten antagelse fra min side er at de som er litt late, også er de som ikke bryr seg så mye. De har det liksom greit uansett. Som sånn D3, som sier at han stemmer for å hindre at noen kommer inn, så kan man påvirke ved å bruke negativ motivasjon. ”Du vil vel ikke at det og det skal skje...?”

M: Er det noen individer eller grupper rundt dere som har meninger om hvorvidt dere burde stemme?

D3: Jeg blir jo oppfordret av nærmeste familie, sånn mor og far, de vil at jeg skal stemme. Mamma har alltid vært veldig politisk aktiv, og sier hele tiden at jeg må huske å stemme når det er valg, men hun sier jo nesten hva jeg skal stemme på også. Heldigvis står jeg jo veldig likt som henne da.

D1: Jeg har også en veldig politisk aktiv familie, der jeg nok hadde fått høre det dersom jeg ikke hadde stemt.

D2: Samme her.

M: Snakker dere om politikk med familie?

Alle: Ja.

M: Føler dere at dere kan snakke åpent dersom dere innad i familien har motstridende holdninger?

D2: Ja.

D5: Ja.

D1: Ja.

D6: Ja, men det endre ofte i krangler.

D2: Hos oss også. Mye krangling, ja.

D3: Står dere helt forskjellig?

D6: Nei, men vi pleier å ta motsatt standpunkt av prinsipp.

M: Føler dere at dere påvirkes politisk av familiene deres?

D4: Jeg tror jeg er veldig påvirket av familie, det har aldri vært noen diskusjon om hva jeg har skullet stemme. En gang foreslo jeg at jeg skulle stemme noe annet, og det falt ikke helt i god jord hjemme.

D3: Jeg er enig med deg der. Jeg er ekstremt påvirket hjemmefra, det har liksom aldri vært noen tvil om hva jeg skal stemme, men det har igjen fått meg til å innse at det jeg stemmer på også er det jeg står for. Men hadde de hjemme oppfordret meg til noe annet, hadde sikkert det også vært like naturlig.

M: Men hadde det da vært akseptert av familiene deres dersom dere stemte på noe annet enn foreldrene deres for eksempel?

Alle: Ja.

D6: Jeg, har aldri stemt på det samme som mine foreldre, men jeg hører på hva de sier og tar lærdom av det, selv om jeg ikke har samme standpunkt. Det respekterer de.

D1: Hos meg er det også sånn, broren min stemmer noe annet enn hva resten av familien gjør.

M: Snakker dere om politikk med venner?

D4: Ja.

D2: Ja, men det er veldig varierende. Det er mange venner jeg snakker om politikk med, men også mange jeg aldri snakker om det med. Det handler nok mye om hvem som er interessert i det og ikke.

D3: For meg kommer det veldig an på om det er dagsaktuelt. Når det var valgkamp i USA, diskuterte vi jo mye politikk, mens nå når det har roet seg litt diskuterer vi aldri.

D6: Men jeg tror vi diskuterer mye politiske saker, selv om vi ikke kobler det opp mot hva de ulike partiene mener.

D5: Jeg tror vi diskuterer veldig mye politikk uten at vi kanskje tenker over det.

D4: Noen av mine beste venner hjemmefra diskuterer jeg ofte politikk med, mest fordi vi står veldig forskjellig og da er det gøy å debattere litt. Så tror jeg det går litt på hvor godt man kjenner hverandre – studievenner versus barndomsvenner – det er lettere å vite hvor man skal trykke for å få opp varmen litt når man kjenner hverandre godt.

M: Føler dere at dere kan snakke åpent med venner og ha motstridende holdninger dere imellom?

D5: Det kommer helt an på politisk tema og hvem jeg diskuterer med. Det er enkelte politiske temaer jeg ikke gidder å diskutere med noen venner, fordi jeg vet

at vi uansett er uenige. Også er det ganske vesentlig at man er enig om at man diskuterer sånn at man ikke tar det personlig.

D6: Men jeg tror vi aldri har diskutert partier, for jeg vet ikke hva noen av dere stemmer, men vi har jo diskutert politiske saker og da er det akseptert å ha ulike synspunkter.

M: Påvirkes dere av hva deres venner mener om politikk, eller påvirkes dere mest av familien?

D6: Begge deler.

D4: Ja.

M: Så venner kan også være med på å få dere til å endre meninger?

D3: Jeg tror man kan bli påvirket, men igjen så har du et standpunkt, så det er nok begrenset hvor mye man viker fra det. Men vi blir nok påvirket uten at vi vet det.

M: Litt i forhold til hvordan valget blir for dere til høsten – kommer dere til å følge med i media og på debatter på TV?

D4: Ja

D6: Ja, det tror jeg.

D5: Ja

D2: Ja

D1: Ja

D6: Jeg tror også at jeg kommer til å sette meg inn i partimålene når det nærmer seg. Hva de ulike partiene står for sånn spesifikt. Eller kanskje ikke så spesifikt, men hovedmålene.

M: Hjertesakene?

D6: Ja hjertesakene til hvert parti.

D5: Før i tiden var jeg mindre aktiv, eller jeg brydde meg mye mindre om politikk. Men for meg så tror jeg det har vært en modningssak, for nå skal vi snart ut i arbeidslivet og vi lærer hele tiden mer om verden. Så nå kommer jeg til å følge med, men det er fordi jeg med tiden har begynt å bry meg mer rett og slett.

M: At man modnes og dermed får økt interesse?

D6: Man ser litt større sammenhenger.

D3: Også har politikken ganske stor innvikling på deg når man blir eldre og skal ut i arbeidslivet. Når du er yngre har du ikke så my utgifter, ikke så mye skatter og sånne ting. Men når det blir en viktig faktor for deg, da bryr man seg mye mer om politikk.

D6: Jeg tror det er derfor det er så valgdeltagelse blant unge, fra 18 og til du er sånn 25.

M: Den er ganske høy fra 18 til man er 20 og så stagnerer den.

D2: Stas første gangen liksom.

D4: Men så skal man jo få barn etter hvert som skal vokse opp.

D6: Men det tror jeg ikke det er så mange som klarer å tenke på som et argument for å stemme.

D4: for noen få er det nok det.

D6: ja.

M: Denne modningsprosessen som dere snakker litt om har sikkert satt spor for hvilke politiske saker som engasjerer dere – er det noen spesielle saker som fanger dere spesielt?

D6: Boligmarkedet, BSU og sånn.

D4: Privatisering av velferdstjenester.

D5: For meg så blir arbeidslivet veldig aktuelt. Nå studerer jo vi HR, så regler for hva som er lov og ikke er jo ganske vesentlig for vår utdanning. Det er jo sånn at man mener mer og mer jo mer man lærer om det temaet.

D4: Skatt er noe jeg engasjerer meg veldig for, når det kommer til velferdstjenester som mange misbruker og sånn. Noen trenger jo pengene, mens mange er litt for late til å gidde, og kan nyte godt av hardtarbeidende personers skattepenger.

D3: Jeg er enig, skatteordningen burde vært mye strengere regulert.

D6: Jeg følger med på klimadebatten, den engasjerer meg veldig.

D2: Jeg også, den synes jeg er veldig viktig.

D6: Det er kanskje ikke den viktigste saken for meg, men jeg føler fortsatt med på hva de ulike partene mener om det. Men jeg vet ikke om det er så mange andre unge som er så opptatt av det?

D4: Jeg tror kanskje det er noe av det unge er mest opptatt av, jeg.

D2: Tror du det? Det tror ikke jeg. Jeg tror det er veldig forskjell på aldersgruppen der, så 18 til 23 bryr seg ikke en dritt, mens de mellom 23 og 30 bryr seg veldig mye mer.

D4: Ja, jeg har bare så mange venner som stemmer ut i fra miljøpolitikken.

M: Dere sa dere kommer til å følge med på debatter til høsten. Hvor tror dere ellers at dere kommer til å følge med på politikk?

D3: Jeg kommer nok bare til å følge med på nettaviser og nettsted, for vi har ikke TV i leiligheten vår.

D6: Her blir det nok en del på TV siden vi har det.

D5: Kveldsdebatter og sånn blir det nok en god del av. Det er spennende å se på.

D2: Politisk debatt er veldig spennende.

D6: Ja, og God Morgen Norge. For der kommer jo ofte politikerne og snakker om forskjellige saker.

D2: Jeg tror nettet, God Morgen Norge og dagsrevyen.

D5: Jeg tror hovedkilden blir nyhetene på TV og nettaviser.

D1: Man får jo ganske mye med seg på sosiale medier og da. Så det blir nok litt der også.

D2: Ja, for det er så mange nyhetssaker som bare kommer opp på feeden på Facebook. Saker man kanskje ellers ikke ville oppsøkt, men som blir mer interessante når man får dem rett i fanget.

D5: Ja, også når ting nærmer seg så øker temperaturen, og da er det ganske mange som deler ting på Facebook. Da er det liksom ikke bare propaganda fra ett enkelt parti, men også fra enkeltpersoner som er engasjerte.

M: Så dere mener sosiale medier er et sted som kan bidra til at dere får med dere mer?

D2: Ja, og jeg tror sosiale medier kan være en grunn til at flere unge stemmer, fordi man trenger ikke aktivt å oppsøke informasjonen.

D4: Det er generasjon pudding. Vi kjører hvor som helst, men vi gidder ikke kjøre til valglokalet, det er så latskap.

M: Dere snakket litt om å holde dere oppdaterte på nettaviser, klikker dere da inn på sakene eller leser dere bare overskrifter?

D6: Når det er en sak som engasjerer, klikker jeg inn.

D3: Ja, det må være noe som engasjerer og så må det vært litt som D6 sa tidligere, at det kanskje er hjertesakene til noen av partiene.

M: Føler dere selv at dere har kunnskap om de ulike partienes hjertesaker?

D6: Jeg har en generell ide om hva de står for.

D2: Ja.

D4: Ja, enig.

D1: Ja.

D2: Men jeg tror det er veldig, veldig mange som ikke har det, og som kanskje hører en ting om ett parti og da er det partiet dømt. Så vet de egentlig ikke hva hjertesakene og de grunnleggende verdiene partiet står for, det ha de egentlig ikke peiling på. Jeg husker hvert fall veldig fra videregående at vi i Østfold kjørte rundt på moped, og da var det noe med at FRP mente at det skulle være lovlig å ta ut 'plumba' noe det da ikke var, og da ville alle mine venner stemme på FRP bare på grunn av det. Så det var liksom bare på grunn av den ene tingen, og at man skulle få lov til å kjøpe alkohol på bensinstasjonen.

D3: Jeg husker vi hadde debatt på skolen vår, og jeg husker at det eneste de argumenterte for overfor oss var billigere alkohol, snus og tobakk. Det var liksom hjertesakene deres da, for de visste at det kom til å nå ut til oss. Det gjorde at jeg så, og egentlig ser på dem i dag som noen litt useriøse aktører.

M: Ja, vi har snakket litt sammen om at når det er demokrati så blir det på en måte en dragkamp mellom partiene om hvem som klarer å fange

oppmerksomheten til unge og sanke flest stemmer. Føler dere selv at noen partier spiller på feil verdier for å lokke velgere?

D2: Ja, kanskje hvert fall overfor de veldig unge da, med de to eksemplene her. Det er typisk at de tar opp de tingene, fordi de vet at det er noe de vi få positiv oppmerksomhet for, men så er det kanskje ikke de tingene som er de viktigste for partiet, og det er noe jeg synes blir veldig feil.

D6: Ja, det er litt sånn lokkende.

D2: Ja, hvert fall for unge og det er jo på en måte dritsmart.

D6: Ja, for de som ikke gidder å sette seg inn i politikken.

D2: Ja, så om man ikke gidder, er ung og dum og tenker at alkohol på bensinstasjon er en god idé, så stemmer man jo ut ifra det.

M: Synes dere det er sleipt?

D2: Ja, på en måte litt, selv om det er kjempesmart for å rekruttere unge velgere.

M: Dere sier selv at dere har grei eller god oversikt over partienes hjertesaker, men for de som ikke har det – tror dere de synes det er lett tilgjengelig informasjon om dette?

D4: Nei.

D3: I valgtiden så er det jo det. Da er det oversikter overalt med hovedpunktene til de ulike partiene, men ellers må man vel gå inn på nettsiden til hvert enkelt parti og lese om dem, og det tror jeg de færreste av oss gjør.

D6: det er jo noen som tar sånn test, for å finne ut hvilket parti som passer for deg.

D4: Den dagen de blir laget på en litt ordentlig måte, så man ikke skjønner hva utfallet blir ut i fra hva man har svart, så tror jeg det blir veldig bra.

D1: Men alle partiene har jo egentlig blitt ganske flinke til å stå på stand og sånn og da. Det kan være i skogen, i byen, det kan være overalt.

M: Er det er populært?

D5: Jeg synes det er slitsomt.

D4: Jeg synes det er deilig når informasjonen kommer til deg. Jeg synes det er skikkelig herk å lese nettaviser når det er valg, for det er så mye artikler og drit fra alle som skal ha din oppmerksomhet. Det er mye lettere å skru på TV'en, også får man med seg høydepunktene og de viktigste sakene uten å måtte tenke så mye.

Ting som går på TV er knall.

D3: I vår leilighet ser vi liksom ikke på TV.

D2: Ja, det er mange studenter som ikke har TV.

D3: Vi ser stort sett bare på Netflix og serier på nettet.

D2: Så hvis man skal oppnå større valgdeltagelse, så tror jeg ikke at TV-reklame er det som fungerer best på unge mennesker.

D3: Men et sted må vi jo påvirkes.

D5: Ja, det er nettopp det og hvis man er litt strukturert student, så er du kanskje den typen som samtidig har litt info allerede. Men når du er ferdig med skolen for dagen og har brukt en god del hjernekapasitet, er det ganske begrenset hva du gidder å perseptere. Hva er det da som fanger oppmerksomheten din? For min del er det flaks at vi ser en del TV på kvelden, for da kan jeg sitte litt sånn halvveis 'hjernerød' og likevel få med meg noe fornuftig.

M: Vil dere si at dere foretrekker å ikke måtte aktivt søke etter informasjon?

D5: Ja, hvert fall etter skolen og sånn.

D3: Jeg husker at vi hadde debatt på skolen da vi gikk på videregående, det var obligatorisk og i skoletiden. Da fikk man veldig god oversikt over de ulike partiene og hva de står for.

D5: Ja hvorfor gjør de ikke det på universiteter og høyskoler?

D3: Ja hatt en valgdag på skolen hvor de ulike partiene har stand, serverer litt mat og mingler med studentene. Da kommer jo de til deg, uten at du må oppsøke dem eller bli oppsøkt på gaten.

D6: Ja, det kunne jo blitt et event man ønsket å delta på om det ble litt snakkis.

D5: Men hva med de litt slappe som har meldt seg på et studie og lar det skli ved, ikke drar på skolen og ikke bryr seg om politikk.

D3: Men der vil alltid være noen på skolen, og så lenge de er flinke til å reklamere for valgdag på skolen vil jo ganske mange møte opp.

D5: Ja, hvis man er sosial i tillegg vil man jo kanskje bli dratt med av vennene sine.

D3: Men det er nok uansett greit å ha et trekkplaster, om det kommer en kjent politiker og holder foredrag, så vil jo det bidra til at flere møter opp. Da vi hadde den skoledebatten, så hadde alle partiene sendt hver sin representant og da stort sett ungdomspolitikere. Venstre hadde sendt Abid Raja, og han stod og håndhilste på alle elevene i døren. Han hadde vi jo sett på tv og det tror jeg mange synes var kult.

D6: Jeg tror at de fleste som ikke stemmer, ikke går på høyre utdanning, så du får kanskje ikke nådd dem med valgrelaterte eventer på skolen.

D2: Det har jeg også inntrykk av.

D6: De fleste som kommer der jeg kommer fra, studerer ikke på høyskole og jeg heller ikke at noen av de stemmer.

D3: Ja hvordan kan man nå ut til dem?

D6: Ja da må man jo begynne tidligere, på videregående for eksempel. Så jeg tror det alltid er noen man ikke vil nå.

D1: Men jeg tenker at de heller ikke er interessert, de bryr seg kanskje ikke og da vet jeg liksom ikke om det går an å nå dem heller. Man må liksom ha en viss

interesse for at du i det hele tatt skal gidde å bry deg. Mange av dem vet sikkert ikke hva de ulike partiene heter en gang.

D4: Men tror du ikke de sitter og røyker i stuen sin, og klager på hvordan ting er rundt seg?

D2: Selvfølgelig gjør de det.

D6: Jo, de klager på høye priser på alkohol og tobakk. Man kan jo legge bedre til rette på arbeidsplassen for eksempel, for mange av dem jobber jo. Da jeg jobbet i forsvaret fikk vi tid til å gå å stemme i arbeidstiden, de la til rette for at mellom 12 og 13 har dere tid til å stemme og da ble det en kollektiv greie.

D1: Sykt lurt.

D6: Ja det ble jo nesten litt gruppepress, for du ville jo ikke li igjen når alle andre gikk for stemme.

M: Så arbeidsgiveren satte litt standard for at dette er noe man gjør?

D6: Ja det ble en felles greie der alle gikk sammen til valglokalet for å stemme.

D4: Ja, jeg husker vi marsjerte ned som tropp til valglokalet for å gjøre vår samfunnsplikt og stemme. Og man fikk ikke lov til å ikke gå inn i stemmelokalet, de gjorde oss heller oppmerksomme på at man kunne stemme blankt.

D5: Men det er vel ikke så veldig demokratisk, er det?

D4: Jo det er jo kjempe demokratisk.

D5: Tvinge deg til å stemme?

D4: Ja, men du kunne jo stemme blankt. Poenget var bare at folkene skulle inn i lokalet og bruke stemmeretten sin.

D2: Ja, og det er jo viktig at de som ikke har noe konkret politisk ståsted føler det er sosialt akseptert å stemme blankt hvis det er det de føler for, for da har de i alle fall stemt tenker jeg.

D6: Ja det er jo et standpunkt å kunne si at man ikke sympatiserer med noen av de politiske partiene.

D2: Mest sannsynlig har jo de som stemmer blankt har nok en god grunn til det, for de gidder jo å dra til stemmelokalet for å gi en mening som kanskje ikke gir noe utslag i en bestemt retning.

D6: Ja, det er så absolutt en ganske sterk mening tenker jeg, og derfor er det viktig at de som ønsker å stemme blankt gidder å dra og gjøre det.

M: Hvilken oppfatning har dere av politisk kommunikasjon, sånn generelt? Føler dere at retorikken deres treffer, og er de troverdig?

D6: Jeg synes alle politikere alltid pakker inn den egentlige meningen, og endrer alltid standpunkt, så jeg har lite troverdighet til dem på grunn av det.

D4: Jeg synes ikke de tør å være direkte nok. Hvis de får spørsmål som er litt vriene, så vrir de på dem eller velger å ikke svare. Det er veldig lett for dem å unngå å svare på ubehagelige spørsmål, men vi får jo aldri noe svar

D5: Nei, man lurer jo på like mye etter en debatt.

M: Synes dere de er tvetydige eller entydige i sin kommunikasjon?

D6: Noen saker er de veldig tydelige på. Mens ved saker som er vanskelig å uttale seg om er de tvetydige, fordi de er redd for å bli upopulær blant velgerne.

D1: Man merker fort veldig godt om de vet hva de snakker om eller ikke.

M: Synes dere de kommuniserer på en forståelig måte, spesielt hvis de snakker om et tema dere kanskje ikke har så mye kunnskap om?

D6: Jeg synes det kan være vanskelig å henge med i debatter noen ganger.

D5: Ja, det kan være veldig voksent språk, sikkert litt for å utkonkurrere hverandre i debattene.

D3: Ja noen ganger blir det litt overbruk av ord for at det skal høres profitt ut, men så er det bare viss-vass når man analyserer det etterpå.

D5: Hvis du er lat 20 åring, er jeg ganske sikker på at mye som snakkes om i debatt er ganske gresk.

D4: Jeg tror det er gresk for dem selv noen ganger også, for hjertesakene deres er veldig klare, tydelige og enkle – ingen fagbegreper eller noe tull. Men i det de sitter i en debatt og sliter med å svare på noe, så kommer så mye fagbegreper at politikeren selv engang ikke vet hva han snakker om. Så kaster de ballen videre, til en som kommer med enda flere fagbegreper og da blir det bare surr og helt umulig å følge med.

M: Så dere synes at de noen ganger prater uforståelig?

D6: Ja.

D4: Ja, men de er sabla gode da. Det er irriterende.

D6: Også kan de fremstille litt alternative fakta. De kan ta en undersøkelse og fremstille den på en måte, som i og for seg er rett, men det blir feil i det store bilde. Også kan et annet parti med et annet standpunkt bruke akkurat samme undersøkelse til sin fordel. Så da begynner man jo å lure litt på hva som faktisk stemmer.

M: Men sånn på generellbasis da, synes dere norske politikere er troverdige?

D4: Det er vanskelig å svare på – noen ja andre nei.

D5: Enig. Noen er mer genuine enn andre, noen pakker mer inn enn andre og noen svarer på et spørsmål ved å svare på noe annet.

M: Hvordan påvirker det dere?

D5: Om det er noen som bare prater svada, så ender jo jeg med å ikke gidde å høre på den politikeren. Du orker jo ikke å høre på noen som snakker, men som egentlig ikke kommer med noen ting.

D6: Så er det mange som bytter meninger underveis, og det er forvirrende. Jeg liker Jonas Gahr Støre i utgangspunktet som person og politiker, men han synes jeg har byttet standpunkt litt for mange ganger og det minsker troverdigheten.

M: Hva synes dere om de som er politisk aktive i sosiale medier?

D5: Jeg opplever ofte at de som deler på sosiale medier ofte er de som liksom bryr seg så ekstremt, og de representerer gjerne de typiske ytterpunktene. Noen ganger blir jeg litt satt ut.

D6: Jeg har noen venner som linker til noen politiske saker på Facebook som jeg kan bli skikkelig oppgitt over at de deler offentlig.

D2: Mange av de som deler virker som de ikke har helt riktig innsikt i ting.

D4: Jeg synes at politiske debatter ikke hører hjemme på Facebook.

D2: Hvorfor ikke det egentlig?

D5: Det er det bare videoer av folk som får bildekk i hodet og sånn.

D4: Facebook er et sted hvor folk gratulerer hverandre med dagen og inviterer til arrangementer.

D3: Men det er jo ikke bare det nå lenger. Det har jo faktisk blitt et marked for bedrifter, markedsføring, PR, reklame og alt.

D5: Men det er jo ikke en del vi har tilgang til.

D3: Nei, men vi blir jo eksponert for det hele tiden, vi er jo der inne flere ganger om dagen. Jeg er enig i at det er spesielt å dele politiske meninger, men jeg skjønner hvorfor de gjør det på grunn av rekkevidden og stemmen de får.

D4: Jeg synes det er helt greit å diskutere politikk på Twitter, jobb på LinkedIn også holder man Facebook til det fjolset det det er ment for. Det er et sted man har vennene sine samlet.

D6: Jeg synes det er helt greit at politiske partier og politikere deler ting på Facebook og skaper debatt, men når enkeltpersoner begynner å dele linker til VG artikler, synes jeg er slitsomt.

D3: Det er jo lønnsomt, men det er kanskje ikke sosialt akseptert å være politisk aktiv på Facebook.

D4: At partier gjør det, er jo grisesmart. Lurer seg inn til folk via Facebook, men at mine venner sitter og skaper politisk debatt på Facebook – så mener jeg at det ikke hører hjemme der. Jeg respekterer dem veldig, men jeg synes de kan holde de debattene på Twitter.

D3: Jeg er enig i at det ikke hører hjemme der for vår del, men jeg ser også den verdien det gar for dem nettopp fordi det faktisk har en effekt.

D5: Jeg tror jeg aldri egentlig har reagert på det. Hvis noen jeg respekterer hadde gjort det, tror jeg at jeg hadde syntes at det var greit at de delte det på Facebook,

jeg hadde ikke tenkt over det tror jeg. Men når en som alltid skal være kverulerende deler synes jeg det bare er teit.

D2: Jeg er litt enig, jeg tenker at hvis folk har lyst til å dele sånne ting på Facebook – vær så god, jeg hadde ikke gjort det. Det er jo som dere sier kanskje ikke helt sosialt akseptert, spesielt ikke blant studenter, men hva er det Facebook ikke er til da? Hvis folk har lyst til å dele meninger og saker der – vær så god, det tenker jeg er helt greit.

D1: Nei jeg tror kanskje heller ikke at det er helt sosialt akseptert.

M: Tror dere det at det kanskje ikke er sosialt i deres miljø nettopp fordi man 'outer' seg selv for veldig mange når man deler på Facebook?

D4: Jeg satt akkurat og tenkte på det. Vår Facebookside er jo vår virkelighet, så det at jeg sitter og uttaler meg om det jeg gjør blir fullstendig feil sammenlignet med Facebooken til en som er veldig politisk aktiv i et parti. De har jo gjerne sitt nettverk bygget rundt politikken, så det er jo veldig egoistisk av meg å si at politikk ikke hører hjemme på Facebook, fordi det handler jo om hva du selv bruker Facebook til. En som jeg gikk på ungdomsskole med, valgte livet sitt allerede da han var 15 år gammel og valgte å ta videregående på to år for å prioritere politikken. Så hele hans sosiale liv fra han var 15 år, har jo vært bygget opp rundt partiet han jobber i. Det er jo klart da at det er sosialt akseptabelt å diskutere politikk på hans Facebook da, i motsetning til min, nettopp fordi jeg aldri har vært i et sosialt miljø preget av politikk. Nå begynte jeg å tenke skikkelig, for fysøren så teit det er av meg å si at det ikke er sosialt akseptert å diskutere politikk på Facebook. For selv om det ikke er det på min Facebook side, så er det jo et kjempebra forum for de som har sitt liv bygget rundt politikk.

M: Godt reflektert. En ting er at man ikke synes noen om at andre gjør det, men føler dere selv at du kan dele en sak dere brenner skikkelig for på deres Facebook side?

D4: Fordi jeg selv har en oppfatningen at det ikke er sosialt akseptert, hadde jeg ikke gjort det. Også har jeg ikke noe behov for å dele det der heller.

D6: Jeg synes det er okei at folk deler hjertesaker og ting de brenner for, men det å bruke kommentarfeltet til å skape diskusjoner synes jeg blir litt mye.

D4: Igjen så er det jo hva som er virkeligheten rundt det. Jeg har jo noen bekjente som åpenbart har et miljø der det er sosialt akseptert å dele. Men jeg selv deler jo så vidt det er til og med når nære venner spør meg om å dele for å hjelpe dem videre.

M: Opplever dere stigma rundt enkelte partier eller politiske saker?

D5: Det er stigma rundt flyktningpolitikken. Det er lite man tør å si om det temaet, annet enn å si ”slipp alle inn, uansett”.

D4: Er det det?

D5: Ja, jeg synes det. Hvis jeg diskuterer med noen, så er det kanskje en person som våger å si noe som ikke er positivt om flykningsstrøm inn til landet. Jeg kan personlig sitte å vite at det er flere som er med i diskusjonen som ville ment flere ting som ikke taler for, så holder de kjeft fordi man ikke tør å ikke si noe som er negativt om flyktningsstrømmen fordi det er veldig lett at det mistolkes. Man kan fort bli stemplet som stereotyp FRP.

D6: Jeg tror det er litt stigma og være ytterpunkter, uansett.

D4: Enig.

D2: Kanskje abort? Det å si at man er helt imot det, er ganske vanskelig. Noen kan kanskje tørre å si at de er det, men det er nok et tema som noen synes det er ubehagelig

D1: Enig.

D4: Jeg føler det har blitt litt motsatt på en måte, før var det ikke greit å være for homofili, nå er det ikke greit å være mot homofili. Det er jo gjennomgående akseptert å være homofil i 2017, så jeg tror ikke man skal sitte i en diskusjon og si at det ikke er greit.

D5: Nei enig. Sånn sett kan man si at det er stigma dersom man er imot, men jeg vil ikke si at temaet er stigmatisert.

D2: Jeg tror det er veldig sånn for vår generasjon, men jeg har familie – tanter og onkler – som er mot homofili.

D4: Bestekompien min er homofil og han har ikke sagt det til foreldrene sine, mens jeg har vist om det i over fem år.

D3: Hæ? Har han ikke sagt noe til foreldrene?

D4: Nei, de tror fortsatt at venninner som overnatter er jenter han tar med seg hjem. Tenk på det, i 2017 at man ikke tør å ikke si det til foreldrene siden fordi man er redd for å ikke bli akseptert? Men folk er ikke homofob lengere, men det er ikke greit å være i mot det heller.

M: Er normen for vår aldersgruppe at man skal være 'accepting' til diverse temaer?

D4: Ja, litt sånn generasjon 'alt er greit' er vi.

D6: Jeg synes det er mer akseptabelt at en litt eldre person er imot homofili, homofilt ekteskap i kirken og sånn, for de har vokst med noe helt annet enn oss. For jeg synes ikke det hadde vært greit om en av min venner var i mot homofili.

D2: Enig, godt poeng.

M: Er det lettere å akseptere at de litt eldre har en annen holdning enn dere til det?

D2: Det er mer forståelig med de litt eldre, men jeg tror nesten ikke vi hadde opplevd å høre at noen av våre venner er imot noe sånt.

D4: Ja, det er nok det som gjør at min kompis for eksempel ikke tør å komme ut – nettopp fordi normen er en annen for deres generasjon. Jeg synes jo det er helt forferdelig at han ikke har fortalt noe til dem, men vi har snakket mye om det – og jeg skjønner jo hvorfor han har valgt å ikke si noe, det er bare så forferdelig trist da...

M: Vi skal vise dere et lite filmklipp av en miniserie NRK lagde i forbindelse med stortingsvalget i 2013. Serien bestod av 8 episoder der Leo Ajkic reiser rundt og snakker med politikere om ulike politiske saker, og i det klippet vi skal se nå skal han ta en valgomat for å finne ut hvilket parti han skal stemme på ved valget.

(VISER VIDEOSNUTT FRA "LEO TAR VALGET" 2013)

M: Hva synes dere om det lille klippet dere så?

D6: Det viser jo hvor komplisert det kan være å finne ut hvem man skal stemme på om man ikke har satt seg skikkelig inn i det.

M: Serien er ment for å være informativ, hva tenker dere om å lage en sånn og bruke Leo Ajkic som 'programleder'?

D3: Det tror jeg er veldig bra, for han blir jo sett på som mannen i gata. Det at han kan være en objektiv person i denne sammenhengen vil gjøre at man lettere vil kunne få et riktig bilde. Han snakker ikke noen frem, men ser heller det helhetlige bilde og prøver å finne ut av mest mulig.

D2: Jeg er veldig enig.

D5: Han er jo veldig troverdig. Serien skal vel ta for seg hele valgprosessen, og det virker som at ikke visste en dritt på slutten – og det tror jeg på. Han er en litt sånn type, 'happy og lucky'.

D3: Jeg tror veldig mange sitter i akkurat den situasjonen han satt i der, at man faktisk ikke har peiling, men ønsker å stemme og bli mer aktiv. Han forklarer jo ting på en så enkel måte at hvem som helst kan forstå det.

D4: Ja det er jo viktig at det forklarer det så enkelt, at enhver idiot faktisk forstår det, ikke bare fordi de skal forstå det, men for andre også som allerede sitter på mye kunnskap, men trenger et lite spark for å komme seg ut og stemme. Det blir jo fort tørt for de aller fleste i vår alder om det blir superpolitisk og tunge forklaringer og argumenter.

M: Han reiser jo rundt og snakker med ulike politikere, hva tenker dere om at det er de han snakker med?

D4: Man får jo mannen i gata til å høre litt på hva de ulike partiene sier og politikerne får mulighet til å si noe. Så lenge alle blir representert.

D6: Jeg tror det er greit å bruke politikere, så lenge Leo klarer å forenkle det og få spesifikt ut av dem hva de faktisk mener. Han må stille seg litt kritisk og dum til dem, tenker jeg.

D4: Jeg tror det blir alt for teknisk om man skulle hatt en professor eller ekspert innenfor makroøkonomi for eksempel, da skal man være spesielt interessert.

M: Grunnen til at vi spør er fordi mange stiller spørsmål til politikernes troverdighet, og da lurer vi på om det blir troverdig og subjektivt nok å snakke med dem i en sånn type serie. Men dere tenker det blir for teknisk?

D5: Ja, jeg tror mange hadde falt av.

D4: Jeg er helt for å få et objektivt syn på sakene, men jeg tror det er best å snakke med politikerne for det er jo de som skal gjennomføre disse løftene. Det kunne vært en idé med en oppsummeringsepisode på slutten der en ekspert kunne uttale seg litt om sakene som har vært diskutert i serien. Men det er vesentlig at partiene får sagt det de mener, så man faktisk klarer å gjøre seg opp en mening om hvem man ønsker å stemme på.

D3: Vi har jo mange eksperter, i aviser, på tv osv. så jeg tenker at er viktig at det hvert fall er mannen i gata som henter inn informasjon.

M: Ja, hva tenker dere andre om at Leo representerer mannen i gata?

D2: Ja, det er vel greit det.

D1: Jeg tror det spørs litt hvem du spør, for min del trenger jeg ikke å se på Leo for å finne ut av hva jeg skal stemme fordi det klarer jeg helt fint på egenhånd.

D2: Det kan hende han er en god representant da for de som er litt late, han er jo en kul type – så det kan hende han er en god person å bruke, men for oss som er litt interessert fra før av og vet hva det går i, så er det kanskje ikke den beste.

D5: For meg så fremstår han ganske nøytral sånn politisk sett, og det gir han jo troverdighet i den serien der. Dersom jeg visste at han egentlig var en høyre-mann, så hadde jeg jo aldri kjøpt serien, da hadde jeg heller sett på det som propaganda fra NRK sin side. Så programlederen må virkelig være nøytral og fremstå nøytral, og da er det viktig at personen kommer tydelig frem.

M: Bør man da unngå å bruke en person som mange har god kjennskap til fra før av?

D5: Ja, med mindre de har en historikk der ingen har tenkt på dem i politisk sammenheng.

D6: Det kommer nok an på hva man ønsker å oppnå med serien. Om man ønsker å få de som ikke stemmer til å bruke stemmeretten, tror jeg Leo er lur.

M: Denne serien ble sendt på NRK nett-TV, hva tenker dere om at den lå ute der?

D6: Jeg har ikke fått den med meg.

D5: Ikke jeg heller.

D3: Den gikk ikke på vanlig TV, bare nett-TV?

M: Bare på nett.

D4: Perfekt til pudding generasjonen.

H: Facebook kan jo være et sted sende sånne små episoder.

D5: Ja, faktisk. Ads, uke for uke. De aller fleste ser jo faktisk på videoer på Facebook, så det er jo så absolutt en kanal.

M: Men hva tenker dere om at det var NRK som var avsender for denne, i forhold til om den hadde ligget ute på Facebook – hvem skulle vært avsender da?

D4: NRK er jo mer troverdig enn VG TV og de skal vel også være nøytrale, og det er jo vitkig.

D5: Ja, de er mye mer troverdig enn de fleste andre kanaler, i tillegg at NRK for meg virker mye mer ordentlig enn alt annet.

D6: Ja de er jo nøytrale, så jeg tror det er lurt at de er avsendere, men de kan jo markedsføre serien via Facebook.

D2: Ja sikkert lurt. Det er kanskje ikke så mange i den aldersgruppen som går inn på NRK nett-TV, eller jeg vet ikke?

D1: Det har jo blitt veldig populært med årene, spesielt etter SKAM.

D2: Ja, det er sant.

D4: Synes det er skikkelig bra, skikkelig kult om man hadde hatt en sånn kul serie som lå på NRK nett-TV og som ble markedsført på Facebook.

Stereotyp student som helt sikkert kommer til å stemme til høsten:

D5: Hvis du skal være 100% sikker på at denne personen kommer til å stemme, og ikke bare mest sannsynlig, så må vedkommende være veldig politisk engasjert.

D4: Veldig miljøbevisst og går garantert på samfunnsvitenskapelig fakultet.

D6: Ja, enig. Litt sånn hipster.

D5: Ja, og sparer all søpla si i en liten krukke og viser til alle vennene hvor lite de har forsøplet.

D6: Handler klær på Fretex.

D3: Driver med 'dumpster-diving' annenhver fredag.

D2: Vi er jo inne på noe. Da jeg var yngre husker jeg at jeg så for meg en person som var sånn typisk student, skikkelig engasjert, stor ullgenser, lite sminke på jentene, henger på Kvarteret, fjellrevensykk.

D3: Ja, har med seg termos og primus på skolen.

D6: Sykler til skolen.

D5: Ja, men sykkel er brukt – så den har forskjellig dekk foran og bak.

D4: Har gjerne på seg en rød og sort rutete jakker, over en sennepsgul hjemmestrikket ullgenser.
D3: Har ikke førerkort.
D4: Er veldig aktiv i studentavis og velferds-ting.
D6: På sommeren er de på politiske sommerleirer.
D5: Utadvendte og uredde.
D2: Veldig utadvendt. Jeg bodde faktisk med tre sånne som dere beskriver nå det første året mitt i Bergen. De liker å gå turer i fjellet, litt rotete av seg og bruker stort sett det billigste produktet – alltid!
M: Men hvor kommer denne personen fra?
D4: Jeg ser for meg at han/hun er oppvokst i et typisk hipstermiljø. Sånn på Grünerløkka eller noe, eller bor i alle fall der.
D3: Jeg ser for meg sånn langt utpå bygda.
D4: De vet jo ikke hva forurensning er.
D5: Den ene utstikkeren på Vestlandet, de som flyttet til storbyen Bergen.
D2: Sogn og Fjordane tenker jeg. Førde.
M: Hva heter denne personen?
D3: Aslaug.
D4: Nei, Ida – det bare er så ekstremt stemmer.
D2: Nei, det er så mange som heter Ida.
D5: Jeg ser for meg en jente.
D3: Jeg også.
D5: Astrid.
D4: Ja!
D3: Solfrid.
D2: Solveig kanskje.
D4: Nei Astrid, og hun er så grå hun.

Stereotyp student som ikke kommer til å stemme til høsten

D5: Har to joggebukser og det er det de går med, bortsett fra arbeidstøyet.
D6: Drikket cola hver dag.
D4: Snuser, gjerne løssnus.
D6: Jeg tror de røyker. Rullings.
D5: Har aldri drukket noe annet enn svart kaffe, de har aldri hørt om cappuccino for å si det sånn.
D4: Jeg tror vi er på feil spor, jeg tror vi er helt ute. Jeg er heller litt mer inn mot mitt miljø – inn i den boblen og kjernen av velstand og drit.
D2: Ja kanskje.

D4: Vi skal faktisk inn i cappuccino-miljøet.
D2: Jeg tror kanskje det er litt begge deler. Jeg tror enten er det en fra type ditt miljø (*snakker til deltager D4*), eller så er det en sånn som vi snakket om i starten.
D5: Ja, kanskje det er litt sånn en type som er veldig glad i å ta seg en fest?
D4: Tror dere liksom Petter Pilgaard stemmer? Jo sikkert fordi han har fått beskjed om å stemme et eller annet hjemmefra.
D3: Jeg tenker heller mer de som kjører 240 og traktor ute på landet.
D4: Har du så lite selvinnsett med hvor du er fra?
D3: Næ, men jeg tenker at de stemmer ikke fordi de må kjøre så langt for å komme til nærmeste valglokale.
D4: Nei, de har jo valglokale i den lokale Kiwien. Da jeg bodde på Rena var det bare å gå ned på nærbutikken også fikk du valgkortene dine der.
D5: Jeg tror jeg følger deg, fordi hvis du ser statistisk sett så tror jeg heller vi er over på noen som bor i sentrum, eller i sentrale steder i Norge som barer driter i alt som ikke handler om dem selv. Ser ganske ut som oss, bare at de ikke interesserer seg for så mye mer enn den rolige rutinen de har hvor de gjør de de absolutt må i løpet av dagen, også ser de på serier resten av dagen eller drar på fest med vennene sine hvis det er noe som skjer.
D3: Det stemmer helt sikkert, men jeg tror ikke det er den mest stereotypiske ikke-velgeren.
D4: Jo jeg tror den stereotypiske ikke-velgeren faktisk er en bortskjemt liten drittunge som ikke trenger å bry seg om noe fordi ha får alt servert på sølvfat. De tenker jo bare at alt er bra fordi de får spise og drikke det de vil, drar på ferie, har ingen bekymringer og da har det ikke noe å si for dem hva som skjer i politikken fordi de har det bra, uansett. Jeg kan nesten garantere at den klassiske, bortskjemte ungen ikke stemmer.
D6: Jeg tror heller ikke de som kommer der jeg kommer fra, stemmer og de er jo ikke sånn som du beskriver nå.
D4: Nei, det kan godt hende.
D3: Men mange av de du beskriver nå er jo typisk bosatt i Bærum eller på Oslo Vest, og mange av dem har gjerne høyt utdannede foreldre og vil gjerne også ta utdanning selv og har høye ambisjoner. Det er jo med på å bidra til at de tenker på fremtiden og kanskje begynner å bry seg mer og mer om politikk. Så jeg er litt uenig i det du sier, selv om jeg skjønner hva du mener.
D6: Men mitt segment fungerer egentlig ikke når jeg tenker meg om, for det er nesten ingen av de som kommer der jeg kommer fra som studerer.
D5: Ja, og da matcher det kanskje mer at folk som kommer fra mer sentrale steder i Norge, ikke stemmer. Vedkommende ser fullstendig normal ut, men bryr seg

bare ikke. De er kanskje ikke så mye på skolen, er der tre dager før innleveringer og tar et skikkelig skippertak.

D4: Jeg mener at mange av de bortskjemte drittungene som jeg har tenkt på til nå, de er jo blitt mer reflekterte enn de var en gang i tiden.

D3: Mitt synspunkt er at hvis du studerer, er engasjert, ser ut som oss – deg og meg, så stemmer du mest sannsynlig. Men så er det de som ser ut som deg og meg som begynner å studere, men ikke er på skolen, får dårlige karakterer og er mye ute og fester.

D5: De får okei karakterer og gidder aldri å konge.

D3: Jeg tenker litt mer på de som gjør det skikkelig dårlig, som kanskje får så dårlige karakterer at de må droppe ut.

D4: Kanskje vi er over på en litt mer sånn solbrun pelsjeger.

D5: De trener mye, er opptatt av å se bra ut og skjønner kanskje ikke helt selv hvordan han faktisk ser ut. Keen på damer.

M: Det virker som dere har laget tre lit ulike modeller: Den som ikke studerer, drikker cola hver dag og røyker rulling. Personen som har det alt for godt, studerer og ser ut som deg og meg, men som bryr seg om sett eget ved og vel.

D4: Den personen har gjerne en stor Instagram-profil, og livet er egentlig omkranset rundt den.

M: Okei. Så er den siste de solbrune, treningsnarkomanen som er glad i damer og fest.

D2: Det er litt rart at det er så mye vanskeligere å lage en profil for en som ikke stemmer, enn for en som stemmer. Jeg tror det er veldig mange som ikke stemmer, og det virker liksom ikke som det er noen typiske trekk, det kan være hvem som helst. Gjennomgående tror jeg bare personen er lat, føler lite med, driter litt i karakterer og livet ellers, og gjerne føler mengden litt fremfor å ha egne meninger. Flyter litt med samfunnet liksom, og stiller seg litt ukritisk til samfunnet.

M: Da er vi ferdige, noen siste kommentarer?

D2: Jeg tror det er veldig mange flere unge som kommer til å stemme nå til høsten etter valget i USA. Tror det som har skjedd der har vært en øyevækker for mange.

D5: Ja, det er jo et eksempel på litt negativ motivasjon.

Transkribering av fokusgruppe 3 ved Høgskulen på Vestlandet, 23.01.2017

Deltager 1: Kvinne (22), Bergen, Marinteknikk

Deltager 2: Kvinne (23), Bærum, Marinteknikk

Deltager 3: Kvinne (21), Bergen, Marinteknikk

Deltager 4: Mann (24), Bærum, Marinteknikk

Deltager 5: Mann (22), Harstad, Marinteknikk

Deltager 6: Mann (23), Bergen, Marinteknikk

Varighet: 65 minutter.

M: Hvilke fordeler ser dere ved å bruke stemmeretten deres?

D6: Om du ikke stemmer tar du heller ikke del i samfunnet og hvordan det styres, og du har derfor ikke rett til å være misfornøyd spør du meg. For du har jo ikke stemt og ikke brukt stemmeretten din har du jo ingenting du skulle sagt. Er ikke det 'demokratiet'?

M: Føler dere at dere har en plikt som norsk statsborger å ta i bruk stemmeretten?

D5: I aller høyeste grad. Det er jo kun når alle bruker stemmeretten sin at det blir et riktig resultat ved valget.

D2: Jeg fikk ikke stemt da jeg bodde i Kristiansand, og det syns jeg var skikkelig trist. Fordi jeg hadde glemt den seddelen min.

D3: Jeg føler at det er noe jeg må få gjort. At jeg stresser litt over det.

M: Føler dere at det er noen grupper som har noen formeninger om dere skal stemme eller ikke?

D6: Jeg har alltid blitt påvirket av familien min til å bruke stemmeretten min. Og vennegjengen min hjemmefra er faktisk ganske politisk engasjerte, så det har faktisk aldri vært noe tema.

D3: Og fra skolen kanskje? De har veldig fokus på å bruke stemmeretten.

M: Har de fokus på det her?

D2: Det er valgløke her på skolen, så det gjør det mye enklere. Så du ser det jo hele tiden i den perioden.

D3: Så det er på en måte ingen grunn til å ikke velge.. Og så er det ofte venner og de i klassen som sier sånn 'Har du ikke stemt?'. Og da blir du litt sånn 'Eh, jeg skal jo stemme'. Så man påvirker hverandre.

M: Er det noen grupper som ikke har noen formening om hvorvidt dere skal stemme?

D6: Jeg har en vennegjeng som er helt likegyldig. Som ikke vet hva som skjer. Veldig lat liksom.

D1: Men har de stemt?

D6: Nei. De gidder ikke.

D3: Men er de så likegyldige at uansett hvem og hva, så driter de i det bare så de kan slippe å gå å skrive på en lapp hva de synes?

D6: Ja.

M: Ja, det er som nevnt ca. 50 prosent som ikke stemmer i vår aldersgruppe, så det finnes både de som er opptatt av å stemme og de som ikke er så opptatt av det. Så det er jo mer om man merker det eller ikke. Du sier at du merker at du har venner som er politisk engasjerte, og du sier at du ikke har det.

D5: Det er kanskje mange som tenker at den ene stemmen ikke teller i det store bildet.. Men den gjør jo det. For det er jo folk som oss som stemmer som gjør at det blir 1000 stemmer til Høyre, og 5000 til..

D6: Jeg tror det har litt å gjøre med hvor du kommer fra også. Hvis du ser på meg og Jesper da – Du er fra beste vestkant og jeg er fra Sandviken. Så vi har ikke så mye å tjene på det, føler sikkert mange av dem når de stemmer.

D2: Ja, det har nok en del med hvor du bor, ja.

D4: Jeg føler at man kanskje har litt større påvirkning om man er fra et sted med ikke så mange innbyggere.

D1: Men jeg føler også at man kan bli mer usikker eller mer likegyldig dersom du føler at du ikke har noen gode alternativer. At om det blir et vanskelig valg, så blir du til slutt sånn 'nei, jeg orker ikke å ta stilling til det'. At man vil ikke ha enten eller liksom, så da blir man mer likegyldige.

D4: Ja for det er sånn som de sier. At det er sykt mange slappe uten interesser. Men så er det mange som har interesser som for eksempel fornybar energi eller tenker på miljøet, eller tenker på at du vil ha flere arbeidsplasser i Nordsjøen. At man har interesser fra studiet og ved siden av så stemmer de, for de vil ivareta sine interesser. Men hvis du er en kar som bare flyter med så har det ikke noe å si, for du bryr deg jo ikke noe særlig. Man lever jo i den såkalte 'iPhone-generasjonen' eller hva det er. Man sitter jo så mye bare på pc og mobil og sender snaps. Det er ikke noe annet som er interessant lenger. Det kan jo ha noe med det å gjøre?

D2: Ja, og hvis man faller utenfor samfunnet sånn sosialt sett – de tenker jeg kanskje ikke er så interessert i å stemme alltid. For jeg tenker at det ikke har noe å bety for dem uansett kanskje?

D4: Jeg tenker egentlig litt motsatt igjen, jeg. At hvis du faller utenfor samfunnet så er du kanskje gira på å finne en måte å komme deg inn igjen på en måte. Og heller vil bruke stemmeretten din for å få frem dine.

D2: Ja, kanskje. Jeg så bare for meg en som bor ute på et sånt sted, og akkurat har blitt tenåringsmamma eller noe, og som ikke gidder å..

D1: Det har vel litt å gjøre med om du ser at din stemme kan endre din situasjon, eller om du tenker at det ikke hjelper uansett for 'om jeg stemmer på dem så kommer det aldri til å endre noe så langt at det hjelper meg noe likevel'.

M: Tror du de føler at stemmen deres blir verdiløs sånn som du snakker om?

D5: Ja, jeg tror mange tenker det. Man burde ikke tenke det selvfølgelig.

D1: Jeg tror hvis du føler at du kan få hjelp ved å stemme riktig parti, så kan man føle at det er vits å stemme. Men hvis ikke tror jeg mange driter i det.

D4: Det er kanskje mange som ikke klarer å se den sammenhengen mellom egne interesser og politikk da.

M: Snakker dere med familien deres om politikk?

D4: Ja.

D2: Ja.

D4: Ja.

D6: Nei.

D2: Kanskje litt indirekte mer enn at du snakker om partier. Men man snakker om saker.

D3: Ja, nyheter som har med politikken å gjøre.

D5: Da har det mest med lokalpolitikken å gjøre. Og litt nasjonalpolitikk.

D6: Vi har aldri diskutert noe særlig politikk hjemme. Alle i familien stemmer og har et forhold til parti, men vi snakker ikke noe særlig om det. Det er ihvertfall helt åpent. Men kanskje litt sånn lokalpolitikk.

M: Føler dere at dere kan snakke åpent med hverandre i familien om politikk dersom dere har motstridende holdninger for eksempel?

Alle: Ja, absolutt.

D5: Det kan være litt problematisk med besteforeldre, men..

M: Påvirkes dere av hva familien mener om politiske saker?

D1: Jeg vil påstå det.

D4: I aller høyeste grad.

D5: Jeg tror jeg ble mer påvirket på videregående og ungdomskolen enn hva jeg er nå.

D4: Man har jo blitt formet – Man har hatt en oppdragelse, og vokst opp i et miljø som vil påvirke deg i meget stor grad. Og så har du jo disse som avviker fra dette også, som finner sine helt egne veier.

D1: Spesielt kanskje i saker man er usikker på. For ting man føler seg sikker på og har sin mening om, det er jo greit nok. Men der man er usikker og ikke vet hva man skal tro og syns, så er det veldig fort å ta opp litt av meningene til det foreldre sitter å sier.

M: Snakker dere om politikk med venner?

D3: Hvertfall noen venner.

D1: Ja, det er litt variert hvem man er med egentlig.

D6: Ja, det kommer veldig an på vennegjengen. Jeg har jo som sagt en veldig lat vennegjeng, og en vennegjeng der alle går på HF, og det eneste de gjør er å snakke om politikk – de studerer sammenlignende politikk. Og da sitter man der helt grønn.

M: Føler dere at dere kan ha motstridende holdninger med venner om politikk?

D1: Ja.

M: Er det like lett å diskutere politikk med venner som med familie?

D1: Jeg føler nesten det er lettere, jeg.

D2: Det kommer litt an på hvor uenig man er føler jeg.

D1: Men jeg har vært borti diskusjoner hvor det har blitt ganske hett.

D4: Ja, spesielt i sammenheng med alkohol. Da tar det seg ofte mer opp.

M: Er det enkelt å stemme da? Praktisk tilrettelagt?

D4: For oss som går på skolen her er det jo glimrende.

D2: Ja, her er det ingen unnskyldning liksom.

D1: Jeg tror det er helt avgjørende for de ekstra stemmene. Sånn at du slipper å bruke en time på å dra inn og ut av byen for eksempel.

D4: Ja, dette er et valglokale for de som bor her i området, så det er praktisk for oss.

M: Når dere er hjemme da – er det like enkelt da?

D1: Ja, for da er det på barneskolen, og det er parkeringsplass, så lett inn og ut også. Så der kan man kjøre bil.

M: Men er det noe som kunne gjort det lettere tror dere – for de som sitter litt på gjerdet?

D2: Ja, for eksempel å stemme elektronisk. Over nettet eller noe.

D6: Men da gjør du det lett for de som allerede er mobile og fungerende, men hvis du ser på eldre, så blir det bare vanskeligere.

D1: Men kanskje for unge. Men det er en utsettingsgreie for det også da, at om man ikke trenger å gå et sted og planlegge å gjøre det, så kan man utsette det helt til det ikke blir noe av.

D2: Ja, og så kan det bli sånn at man tenker gjennom valget litt mer om man faktisk fysisk går og stemmer – at folk tar det litt mer seriøst. At man ikke bare trykker et eller annet inn på nettet. At man tenker litt mer over det.

D6: Jeg hadde ikke brukt en App selv om det hadde fantes. Jeg synes det er litt stolthet forbundet med å gå til stemmelokalet. Det er litt kult. Man streamer ikke 17.mai-toget liksom.

M: Kommer dere til å følge med i media når valgkampen settes i gang?

D4: Ja!

D1: Nei ikke enda, men rett før.

G1: Debattene hvertfall. Det er det action!

D2: Det er ikke sånn at jeg setter meg ned å ser på en debatt, men om det går på tv kan det hende jeg ender opp med å se det.

D1: Jeg tror jeg ser på det mest for min egen del for å bli klar over ting. Mer enn at jeg synes at det er underholdning. For jeg synes egentlig ikke det er så veldig gøy.

Men man vil jo vite hva man skal stemme.

D4: Jeg synes debatter er glimrende underholdning. Hvis jeg ikke rekker å se det, går jeg gjerne inn på nrk.no og ser der. Jeg synes det sier mye om menneskene – evnen til å stå å kunne forsvare seg på direkten viser litt hvordan type menneske de er. Og for min del synes jeg det er viktig at personen som skal styre landet har en god politikk, men det må også være et bra menneske. Hvis jeg liker mennesketypen og hvordan de forholder seg til ting, har litt å si for min del.

D2: Jeg sjekker mest aviser og nettaviser. Det skulle gjerne vært litt bedre artikler om politikk da. Jeg synes ofte det er mye tull som kommer i avisene. Ting som ikke gir mye.

D6: Og så holder avisene med forskjellige partier. Det er ganske åpenbart.

D1: Og så er det ofte den samme saken om igjen og om igjen. Du kan lese de i alle avisene.

D2: Avisene har også gjerne litt feil fokus. Å ta politikerne.

D4: Jeg synes Aftenposten er pålitelige da.

D2: Ja jeg stoler mer på dem.

D4: Og NRK. VGTV holder jeg meg unna.

M: Kjenner dere til de ulike partienes hjertesaker?

D2: Nei, jeg kan ikke si at jeg gjør det.

D4: Det er ofte man kan få en overraskelse når man tar en valgomat for eksempel!

D2: Jeg føler jeg har et inntrykk av hva de fleste partiene står for, men ikke alt.

D4: Det hadde vært kjempekult om de lagde debatter for oss studentene som vi kunne dratt å sett på. Det hadde hvertfall engasjert meg!

D6: Jeg gjør litt av hvert, jeg. Leser noen artikler, ser noen debatter, og leser gjennom partipolitikken til de to partiene jeg tror representerer meg best før jeg tar et endelig valg.

D2: Det hadde vært enda lettere om all informasjonen var samlet på ett sted da.

M: Hvilke politiske saker engasjerer dere da?

D1: Akkurat nå som vi ikke får jobb, så er det kanskje det.

D4: For eksempel olje og miljø. Infrastruktur. Det å være student og ikke ha bil.

D2: Og skole synes jeg er viktig. Skolepolitikken.

D1: Ja, ting som handler om oss selv.

D6: Ja, det er jo det som er greia med valg. At man finner det som påvirker deg.

D4: Og bolig, og skatter og avgifter.

M: Hva synes dere om politisk kommunikasjon. Treffer den, hva kjennetegner den – er den troverdig, entydig, tvetydig?

D4: De passer jo på å si det flertallet ønsker å høre. Men så ser man ikke noe til det etterpå. Mange valgløfter henger og svever litt. Kanskje de ikke har lang nok tid på Stortinget til å gjøre noe med det? Tidene endrer seg jo. Interessen er annerledes nå enn den var for 4-8 år siden.

D1: Enig.

D6: Jeg mister litt troverdighet, for når vi bytter regjering så merker jeg ikke noe til det.

D5: Kanskje det er derfor mange lar være å stemme. Fordi det har ikke noe å si uansett.

D4: Det er derfor jeg liker debatter veldig godt. For de har ikke anledning til å forberede seg på det. Når jeg leser tekster hvor andre har skrevet manuset, så lurer man på hvor mye av dette som er dine ord. Det du sier her og nå er det som betyr mest.

M: Er dere låst til ett parti, eller bytter dere?

D6: Jeg bytter hele tiden.

D2: Det står gjerne mellom en eller to.

D5: Ja jeg er enig i forskjellige saker som de forskjellige partiene mener, så det avhenger hvilken sak jeg synes er mest viktig fra gang til gang hva jeg ender opp med å stemme.

D2: Jeg føler partipolitikken bare blir likere og likere hverandre. Men jeg tror ikke jeg ville velge noe helt annet enn hva jeg stemmer i dag.

M: Er det noen saker eller temaer dere opplever stigma rundt?

D6: Innvandring er jo alltid ganske sårt.

D2: Ja, det er et vanskelig tema.

D6: Ja, det er det eneste temaet som jeg synes er ganske sårt å snakke med venner om. For man er redd for å si noe feil. Men hvis man snakker om abort for eksempel, så tror jeg det er vanskelig å si at man er mot det. For da kan man fort bli satt i bås og man hører umiddelbart til 'gamle-skolen'. Da slenger man plutselig på at en er i mot innvandring og homofili og sånn.

M: Hva tenker dere om folk som deler politiske saker på Facebook?

D6: Jeg synes det er slitsomt.

D2: Jeg blir litt redd for det blir litt ekstremt å dele på Facebook.

D4: For meg kommer det litt an på hvordan innlegget er – om man legger opp til diskusjon rundt det, synes jeg det er greit. Men hvis du legger det ut for å kjøre litt propaganda, synes jeg det er totalt uinteressant.

D2: Jeg synes det hører til andre forumer som har mer kontroll.

M: Vi skal vise dere et lite filmklipp av en miniserie NRK lagde i forbindelse med stortingsvalget i 2013. Serien bestod av 8 episoder der Leo Ajkic reiser rundt og snakker med politikere om ulike politiske saker, og i det klippet vi skal se nå skal han ta en valgmat for å finne ut hvilket parti han skal stemme på ved valget.

(VISER VIDEOSNUTT FRA "LEO TAR VALGET" 2013)

M: Hva synes dere om å lage noe sånt?

D1: Jeg synes egentlig det er bra. Det får frem de ulike partiene. Og at de går grundig fram og samtidig får frem humor. Det blir litt sånn at alle kan se på.

D2: Jeg tror det er viktig å ha med humor for å få med flere. Med en gang det blir veldig politisk gidder ikke folk.

D4: Det er en god måte å få partiene ut til deg, og å bruke andre virkemidler. For som regel må du gå ut å finne ut hva det er for noe. Det er ingen som kommer til deg. Alt er gjennom media.

D1: Jeg tror jeg ville lært noe av den.

D6: Jeg synes Leo er veldig flink og reflektert. Og ser at fra alle mulige vinkler.

D1: Han legger seg også på et slikt nivå at folk flest skjønner hva han mener og kan relatere seg til de tingene han snakker om.

D2: Jeg tror folk vil se på han også fordi de har et godt forhold til han fra før.

D6: Og så lar han deg gjøre opp din mening – han er ikke ute etter å påvirke deg.

D1: De som ikke vil se på fordi det er han tenker jeg er sånne personer som heller finner informasjon gjennom andre kanaler.

D4: For vår aldersgruppe er han en glimrende kar!

D2: Og jeg tror folk kan kjenne seg litt igjen i han også.

M: Og dersom man hadde brukt en helt ukjent da?

D4: Det hadde blitt mer som hvilken som helst dokumentar.

D2: Jeg tror færre hadde giddet å se på det.

D4: Ja, man må ha noen som man kjenner til.

M: Har dere sett den fra før?

D2: Nei, men jeg kunne ønske at jeg så den.

D3: Jeg har sett den på skolen.

D2: Ja, det er sånn man burde vise på skolen!

M: Så to av seks har fått den med seg. Hvor kunne man vist den for at flere skulle fått den med seg?

D2: NRK er bra. Men mest for de som er litt eldre. Jeg er mye der inne nå i forhold til hva jeg var i 2013. Så nå hadde jeg nok sett den uansett. Men for de som er litt yngre kunne Facebook og andre sosiale medier vært bra.

D4: Ja men det kommer litt an på hvordan den er presentert.

D3: Ja, og det kommer litt an på lengden. Kanskje en trailer til en serie der?

D6: Ja hvis man legger en liten snutt på Facebook som linket til NRK, da tror jeg den ville lokket mange inn på den.

D4: Jeg ser på mange av de filmene som kommer opp på Facebook.

D1: Ja, jeg ser på drittmange.

D4: Ja, for de starter av seg selv når man scroller over dem, og da er de i gang, så da får jeg vel se dem da!

M: Hva tenker dere om at det er NRK som er avsender for denne her da?

D2: Jeg synes det gjør det mye mer troverdig!

Alle: Enig, enig, enig.

D1: Ja, for det er ikke alltid man leter etter ting å se på, men om det ramler litt i fanget på deg og det virker bra, så tenker jeg 'hvorfor ikke?'.

D5: Ja, og Instagram hadde vært bra. Med en liten snutt der hadde jeg tenkt 'Åj, dette må jeg sjekke ut', og klikket meg inn på NRK.

Stereotyp student som helt sikkert kommer til å stemme til høsten:

D4: Står opp tidlig, trener, lager noe sunt, så leser han mer og så legger han seg tidlig.

D1: Nå ble han veldig kjip da!

D4: Så har han en Instagram-profil, hvor han legger ut flexe-bilder.

D6: Er det en som går og stemmer? Det er jeg ikke enig ass!

D2: Jeg er enig i at personen står opp tidlig.

D6: Ja, det er jeg også enig i.

D3: Kanskje litt opptatt av å få ting gjort. Er med på mye, er engasjert.

D2: Jeg ser for meg en som er sosial.

D3: Ja veldig sosial. En som har litt framtidsutsikter, bryr seg litt om hvordan det går med samfunnet.

D6: Utadvendt introvert.

D2: Har en hobby kanksje, som blir et indirekte intensiv til å ville påvirke. Fotball eller noe.

D5: Personen må jo gå statsvitenskap eller noe på UIB.

D6: Ja, et litt sånn målrettet studie.

D4: Kanskje noen refleksjonsstudier, ikke sånn tallknuser som oss, vi er jo ikke reflekterte i det hele tatt.

D3: Noen ganger må man jo bli litt tvunget til å ta stilling til ting.

M: Er personen fra byen eller bygda?

D4: Byen.

D3: Det føler jeg egentlig bare er et sånn bilde man har, stereotypisk sett. De på bygda har jo gjerne noen saker som de kjemper og brenner, sånn at livet der skal bli sånn som de vil ha det, sånn at de ikke skal måtte bli tvunget til å flytte til byen og sånne ting.

D2: Tror ikke personen nødvendigvis er fra byen, men om du går på UIB, så er du kanskje heller ikke fra tjukkeste skogen.

Stereotyp student som helt sikkert ikke kommer til å stemme til høsten:

D2: Det er vanskelig, for jeg føler at de som studerer på en eller annen måte engasjerer seg, hver fall litt, i politikk.

D4: En fra drammen.

D4: En som har gått yrkesfag på videregående, og går videre på teknisk fagskole.

D1: En som er mye hjemme, gamer litt, sover og som ikke har så mye for seg som har betydning.

D3: Men man kunne jo fint plukket ut en som er sånn som oss også. En som går på skolen, men kanskje går hjem litt før de andre, gamer litt, legger seg til å sove og er litt slapp. En person som ikke har så mye for seg, eller noe som har så mye betydning.

D4: Jeg er jo litt sånn, men jeg stemmer jo for det.

M: Er det vanskelig å definere en person som stemmer og en som ikke stemmer?

Alle: Ja.

D4: Når man først skal prøve å tenke, og lage en fiktiv person – er det ganske vanskelig.

D2: Jeg føler at den man tenker ikke stemmer, like godt kan være den som stemmer – og motsatt.

D3: Ja, det kan jo være en som har det sykt bra, som har altså stell og bare tenker ”jeg driter i det, jeg har det knall. Hvem som styrer landet, er ikke så farlig – jeg har det fint uansett”.

D2: Ja, noen som ikke gidder å tenke så mye lener enn sin egen nese.

M: Så de som stemmer er det som har litt ”drive”?

Alle: Ja.

M: Mens de som stemmer, er de som lever litt her og nå, ikke har noen mål?

D6: Ja, de litt tiltaksløse kanskje.

M: Så det trenger ikke å være en stereotypisk ”sånn eller sånn” person, men det er nok at man bare at man har noe for seg.

D3: Ja, en som bare føler med, vet hva som skjer og har kunnskap til å kunne forutse litt ting.

D2: Ja, en som tenker fremover og fra fremtiden.

Transkribering av fokusgruppe 4 ved
Handelshøyskolen BI Bergen, 28.02.2017

Deltager 1: Kvinne (24), Bergen, PR og Markedskommunikasjon

Deltager 2: Kvinne (23), Bergen, PR og Markedskommunikasjon

Deltager 3: Kvinne (24), Førde, PR og Markedskommunikasjon

Deltager 4: Mann (24), Bergen, PR og Markedskommunikasjon

Deltager 5: Mann (22), Arendal, PR og Markedskommunikasjon

Varighet: 70 minutter

M: Hvilke fordeler ser dere ved å bruke stemmeretten deres?

D2: Mine foreldre har alltid vært veldig på den der at bruker du stemmeretten din, så har du noen du skulle ha sagt.

D3: Bruker du den ikke, så kan du ikke klage heller.

D2: Det er jo vanskelig å ikke dra inn USA valget nå, men jeg har en kompis som synes at det var så teit at folk protesterte etterpå fordi ”herregud de har jo stemt, og det betyr at det er for demokratiet og da må de bare holde kjeft når det kommer en avgjørelse som de ikke er fornøyd med”. Noe jeg synes er litt spesielt å si fordi jeg tenke det motsatte, når man stemmer har man jo noe man ønsker å si.

M: Føler dere en plikt til å stemme som norsk statsborger?

Alle: Ja.

M: Får dere dårlig samvittighet dersom dere ikke stemmer?

D4: Ja.

D2: For meg er ikke det aktuelt.

D5: Nei jeg får ikke det, men jeg kommer sikkert til å stemme.

M: Hva gjør at du eventuelt sitter på gjerdet?

D3: Altså, jeg er ikke så inni politikken og tar vel egentlig ikke noen del i den i det hele tatt.

D2: Men hvis du finner ut at du ikke faller på noe som passer for deg, ville du ikke vurdert å stemme blankt?

D3: Jo det kunne jeg gjort, men jeg har bare ikke tenkt så mye over det.

M: Er det noen individer eller grupper som har noen formening om hvorvidt dere skal stemme eller ikke, og eventuelt hva dere skal stemme?

D2: Ja, det har jo mye med oppvekst å gjøre og kanskje litt oppdragelse, hvert fall for min del. Hele min familie har alltid vært politisk engasjert. Det har aldri vært

noe press på at man skal stemme noe spesielt, men de er opptatt av at det er viktig at man stemmer, uavhengig av hva man velger å stemme på.

D3: Samme her. Jeg har liksom en LO-mamma og en Høyre-far, så jeg har alltid blitt oppfordret til å stemme, selv om jeg aldri har klart å plassere meg helt på den politiske skalaen.

D2: Det trenger jo ikke nødvendigvis å ha blitt snakket så mye om, det er litt samme som med utdanning i alle fall for min del, der de fleste har tatt høyere utdanning og ikke nødvendigvis snakket så mye om det, men de går jo frem som opinionsledere for meg. Jeg ønsker jo å leve opp til det de har gjort, de er jo inspirerende. Det blir jo ikke sagt, men man kjenner kanskje på at man må etterfølge det.

D1: Jeg har det mer gjennom venner, og ettersom vi har fått stemmerett har politikk blitt et tema i vår vennegjeng. Jo eldre du blir, jo mer bryr du deg om ting som skjer i den voksne prosessen, så da blir det automatisk et samtaleemne. Spesielt rundt valgtider er det en snakkis, og vi går og stemmer sammen – det har liksom blitt en liten greie i min vennegjeng.

D4: Jeg er enig med begge. Familie pusher på i form av at de stemmer selv og snakker om det. Før valget har jeg alltid en lang frokost med min far der vi går igjennom gode og dårlige ting, og prater om det. Og venner, når det nærmer seg et valg er det vanlig at man diskuterer det også med dem. Det gjør jo at man blir mer bevisst på at man bør gå og stemme.

D2: Og så kan det jo være noen enkeltsaker som noen engasjerer deg i. Jeg har opplevd at jeg for eksempel ble mer engasjert i eldreomsorgen og eldrepolitikk når mine besteforeldre ble gamle, nå når vi skal ut i arbeidslivet er politikken rundt det også noe som engasjerer meg. Det trenger ikke å være ”stem på dette partiet”, men ”denne saken burde du bry deg om”, så blir det en naturlig følge.

M: Er det noen grupper eller individer som er indifferente når det gjelder hvorvidt dere skal stemme eller ikke?

D4: Det er jo klart. Man har jo forskjellige vennegjenger og får ulike impulser fra de ulike vennene, og på noen arenaer er det ikke like aktuelt å stemme og ta opp politiske debatter. Det kommer jo litt an på hvem du gjenger deg med, men det er klart at det finnes venner som ikke er like engasjerte.

D4: Men det er litt som deltager D4 sier, alle har noe de interesserer seg for. Så hvis du istedenfor å si ”skal vi diskutere politikk?” sier ”hei, skal vi diskutere skolemat” så plutselig så har alle en politisk mening, selv om de selv kanskje ikke mener at de er så politiske av seg.

D1: Du har jo forskjellige grupper, som de jeg studerer med som er veldig politisk aktive og stemmer, også har jeg de jeg jobber med, treningsbransjen. De har ikke

høyere utdanning, og de bryr seg heller ikke spesielt mye om så mye annet enn akkurat det de driver med.

D3: Men jeg har også venninner som har gått her på BI, som har blitt ferdige og bare ”nei dette her interesserer ikke meg i det store og hele”, som bare ikke gidder.

D1: De har det greit selv...

D3: Ja, så de gidder ikke å stemme på vegne av andre.

D4: Men jeg har en ting om meg selv, som sikkert er greit å få vite i denne fokusgruppen – når det er valg, så er det sånn superintensiv lesing og ’research’ om partiene, men når det er ferdig så glemmer, i alle fall jeg, alt som heter politikk, helt til neste gang. Jeg føler ikke med sånn kontinuerlig, det er jo mange som gjør det og det er jo en mye bedre løsning. Når du føler dem over tid er det jo lettere å ha et riktig bilde, og faktisk se om de holder de løftene de gir i valgperioden.

M: Dere sa dere snakker litt med familie om politikk, føler dere at dere kan snakke åpent med familien deres om politikk dersom dere har motstridende meninger for eksempel?

D5: Ja, ja definitivt.

D2: Jeg er veldig åpen som person, skiller meg litt ut fra familien der. I starten så ikke jeg helt problemet med å spørre hva de stemte på, men fikk jo til svar at ”det er hemmelig valg i Norge, det skal ikke snakkes om”, men så har vi snakket om det allikevel og tilslutt har det blitt sånn at vi snakker åpent om det også. Jeg synes det er viktig at man skal kunne være åpen og snakke åpent om det om man føler for det. Jeg har snakket om det med et par av mine veldig engasjerte venner om det at det er lettere å finne sin mening og sitt standpunkt, hvis man snakker med andre som har et annet synspunkt. Da blir man kanskje mer sikker på det du mener.

D1: Jeg synes også det er veldig viktig med åpenhet, jeg har en veldig sta, gammel far på nesten 60 som har meninger som henger igjen fra da han var ung. Så jeg synes det er godt at vi diskuterer litt, for jeg tror han kan gi meg litt input og jeg kan gi han litt input. Vi kan liksom lære litt av hverandre, og tenke litt mer igjennom de tingene vi diskuterer.

D4: Vi har definitivt åpne diskusjoner hjemme hos meg, men jeg vet ikke hva min far stemmer selv om jeg ofte snakker med han om politikk.

D3: Det vil ikke min fra heller si til meg, før jeg begynte å analysere: ”han mener det, og det og det – okei der har vi noe”.

M: Hva tenker dere om at det man stemmer på holdes hemmelig?

D3: Hvis noen vil unngå diskusjon, så kan det være greit at det er hemmelig. Men jeg har ikke noe imot å diskutere, å derfor har jeg heller ikke noe imot å si hva jeg diskuterer heller, men så bytter jeg parti ganske ofte også da.

D2: Det blir jo sånn med ytringsfriheten, at du skal få lov til å si det du vil, men du skal ha redd til å ikke si det også. Så det er jo greit at det skal være greit å si ”nei” dersom man ikke ønsker å dele det, fordi det er jo ganske personlig informasjon.

Det er jo mange saker man engasjerer seg i som er veldig personlig også, sånn som med meg og eldrepolitikk.

D4: Vi snakket jo om at venner kan være pådrivere, og om du er i en vennegjeng der det er veldig sterke meninger, og du går med dem og stemmer for eksempel, så er det greit at normen er at det skal respekteres dersom man ønsker å holde hva man stemte for seg selv. Det kommer nok veldig an på hvem man er med og hvor sterke meninger de har.

M: Hva synes dere om folk som deler politiske meninger i sosiale medier?

D4: På tryne.

D5: Jeg synes det kan være veldig slitsomt, egentlig. Fordi de som gjør det, gjør det så hyppig, så jeg får litt lyst til å blokke dem fra Facebook-feeden min.

D1: En ting er det å dele hjertesaker, men en annen ting er den bombarderingen med ”nå må du stemme det og det, fordi de er de eneste som har riktig”.

D2: Men folk som deler politiske meninger på Facebook er jo ikke synonymt med de fanatiske som kun vil snakke politikk og gjerne skrive en bok om det. Sånn som Facebook har blitt nå, så har det jo gått fra å dele livet sitt og statuser, til å dele ’memes’ og ting som er morsomt. Jeg har ikke så mye interesse akkurat for den delen, så jeg har trukket meg litt tilbake fra det. De gangene jeg deler noe på Facebook, så er det ting jeg virkelig bryr meg om. Jeg skriver ikke nødvendigvis noe, men da det for eksempel kom ut saker i går om at French skulle løslates fra Kongo i går, delte jeg det fordi det er noe jeg bryr meg om og noe jeg synes vennene mine også burde se. Men jeg har ikke noe behov for å skrive noe utover det jeg delte, og det tror ikke jeg at er så veldig plagsomt for dere som er venner med meg på Facebook?

D5: Nei, nei.

D3: Politikk kan jo ta form i så mange greier. Er det noe som omhandler for eksempel French, så er jo det også politisk på ett eller annet nivå, uansett. Det er jo ikke bare redaksjonelt.

D1: Jeg jeg har jo de vennene som deler opplysningssaker sånn som det med French, så har man de vennene som jeg har blokkert fordi hele feeden min har vært spammet med mye delinger og statuser som er ganske radikale.

D2: Ja, det trenger jo heller ikke å være delinger eller statuser, kommentarfelt kan jo være fulle av meninger de også.

D4: Man må bruke litt kjønn når det kommer til de tingene der. For som D2 sier, så er jo saken om French interessant og det blir ikke plagsomt for oss andre når

hun deler en sånn type sak, men grunnen til at jeg sa ”helt på tryne” med en gang, er på grunn av avsenderen. Min erfaring og oppfatning av det er nok veldig farget av at jeg har en gammel barndomskamerat som deler veldig sterke og rasistiske meninger på Facebook. Og det er det jeg får med meg og husker, og jeg tenker jo at det her er ikke greit – vennligst hold det for deg selv, og ikke del det med resten av verden. Men det er jo klart at hvis en som er med i unge høyre, deler en hjertesak som han og hans parti står for, så er jo akkurat det samme som å si det på en talerstol – så er det helt okei. Men det kommer jo an på hvem som er avsender og hva som er motivasjonen til den personen.

D3: Ja, og mengden. Og også hvor kvalme eller radikale de er.

D2: Ja, særlig hvis det er typ rasistiske meninger. Nå vet jo ikke jeg om det faktisk er sånn, men det virker noen ganger litt som at de vet litt selv at de ikke har så mye grunnlag til å uttale seg og komme med de påstandene som de kommer med. Da oppfatter jeg noen ganger måten de uttaler seg på, som en slags hersketeknikk. De kommer jo gjerne med brutale uttalelser, er sinte og bruker store ord for å overkjøre eventuelle motargumenter og sånne ting.

M: Føler dere at det er lett å stemme?

Alle: Ja.

D2: Man har jo valglokale rett i nærheten stort sett overalt.

D4: Ingenting å utsette på det.

M: Er der noe som kunne vært bedre for å få de som ikke stemmer til å stemme?

D4: Dette her litt sånn ”of the record”, men jeg hater kø. Men når du ikke gidder å stemme fordi du hater kø, så er det litt sånn ”come on”. Det er ikke en unnskyldning, eller et argument, men det er i så fall det eneste jeg kommer på som er litt irriterende når man skal stemme.

D3: Ja, det kunne sikkert blitt gjort mer effektivt.

D5: Så er det med at man må stemme i byen der du er folkeregistret, det synes jeg er irriterende og litt meningsløst i 2017. Når jeg må bestille flybillett hjem til Arendal for å ens ærend stemme.

D2: Ja, som student med begrenset økonomi.

D1: Men kan man ikke forhåndsstemme?

D5: Det kan godt hende, helt sikkert.

M: Ja, har dere hørt om forhåndsstemming før, eller vet hva det innebærer?

D5: Nei, jeg tror ikke jeg har hørt om det en gang.

D3: Jeg har hørt om det og vet at man kan det, men har aldri hatt behov for å sette meg inn i det siden jeg har vært hjemme når det har vært valg.

M: Så det er lite informasjon om dette, eller?

D5: Definitivt.

D2: Ja, det kunne helt sikkert vært mye bedre. Men noe annet jeg synes som er positivt med valget, er det med eldre. For det finnes en tjeneste for de som er på eldrehjem, og de som ikke er fysisk stand til å selv kunne komme seg til valglokale, men fremdeles mentalt tilregnelig, der det kommer noen og henter stemmene deres. Det er jo veldig bra, for de skal jo få bidra de også, selv om de er gamle og skrøpelige. Sånne tiltak synes jeg er flott at vi har, når det er så mye fokus på det å stemme og bidra til samfunnet.

M: Tror dere at dere kommer til å følge med på valget i media og på debatten?

D4: Ja nå er det jo snart innspurten, og da må man bare koble seg på og følge med.

D2: Jeg tror jeg kommer til å synes det er mer interessant i år, enn i de foregående årene, nettopp fordi jeg har vært så engasjert i valget i USA. Jeg så de tre store debattene, og var våken mitt på natten for å få med meg resultatene. Så da tenker at når jeg er så engasjert i valget i et annet land, burde jeg vise minst like mye engasjement når det nå er valg i Norge.

D5: Jeg er helt enig.

M: Så valget i USA har fått dere til å få øynene litt mer opp for politikk?

D5: Ja absolutt for min del hvert fall. Det har jo vært veldig intenst og sjokkerende, så spenningen har vel gjort det mer interessant.

M: Så det gjør at dere kommer til å følge litt mer under det valget her?

D2 og D5: Ja.

M: Okei. Men hvor er det dere kommer til å følge med på valget da?

D3: Jeg kommer nok til å holde meg oppdatert ved å bruke de plattformene jeg bruker, sånn Aftenposten og NRK.

D2: Ja, de mer tradisjonelle mediene.

D3: Ja, jeg tror liksom ikke jeg kommer til å bruke noe veldig nytt og spenstig, holder meg til det jeg bruker daglig.

M: Men hvorfor akkurat Aftenposten og NRK?

D3: Fordi jeg stoler mest på det de skriver.

D4: Men det er jo litt interessant. For jeg leser jo ikke papiraviser sånn i utgangspunktet, jeg leser de stort sett bare på nettet. Men under valgkampen, så kommer det sånne helsider med informasjon og hovedpunkter. Så har valget nærmer seg så henter jeg faktisk frem papiravisen og studerer.

M: Hvilken avis er det du leser da?

D4: BT, stort sett.

D2: Mange aviser er jo veldig flinke og har god innsikt i at det ikke er like lett for alle å få oversikt. Så jeg synes mange er flinke til å oppsummere de viktigste punktene og sakene til de ulike partiene. De lager det ofte litt grafisk, så det er litt mer forståelig for de som ikke bryr seg noe særlig og synes det er for komplisert å

sette seg inn i. Tradisjonelle medier er jo ofte flinke til å gi innsikt, men holde seg nøytrale.

D3: Jeg husker at folk klikket på TV2 en gang de ikke hadde klart å holde seg nøytrale. Så jeg synes det er litt skummelt, man må liksom være årvåken for å klare å skjønne at jeg ikke bli lurt. Det så viktig at mediet er nøytralt.

M: Men hva tror dere er grunnen til at noen velger å ikke lese politiske nyheter?

D4: Det er jo tørt å lese om. Så hvis du tenker at verden går videre uten at man egentlig trenger å involvere seg noe særlig, så synes vel de det er unødvendig å sette seg inn i noe som helst som handler om politikk.

D2: Jeg er nok litt lat akkurat på det der. For er det en større ting som ikke jeg har kjennskap til i det hele tatt, så gidder jeg ikke å legge så mye energi i det. Men er det saker jeg har litt kunnskap om og engasjerer meg i, så har jeg ikke noe imot å bruke litt ekstra tid på å lese mer om det. Det er jo veldig naturlig.

M: Føler dere at dere har kjennskap til de ulike partienes hjertesaker?

D4: Per i dag?

Alle: Nei.

D3: Nei, ikke til hvert parti.

M: Så hvis dere nå skulle sette dere inn i det og finne informasjon om hjertesakene, tror dere at det er lett å finne?

D3: Ja, det er vel bare å gå inn på nettsidene deres, så har de en sånn kort beskrivelse med noen viktige punkter.

D2: Men da tror jeg det er viktig å se på flere partier om man er usikker. Selv har jeg en tendens til å bli veldig lett påvirket av argumentasjon, så det er viktig å sette seg inn i de ulike sidene, og se hva som appellerer best til deg. Kanskje diskutere litt med andre for å få reflektert litt.

D5: Det hadde vært veldig greit med en fullstendig oversikt over alle partiene, deres hjertesaker, partiprogram og verdier.

M: På en nettside?

D5: Ja for eksempel. Jeg tror det hadde hjulpet mye for de som sitter på gjerdet fordi de ikke vet hva de vil stemme på.

M: Tenker du at det er tungvint for dem å gå inn på hver enkelt side?

D3: Ja, det er jo tidkrevende.

D5: Ja, jeg tror de færreste av de aller lateste gidder det. Mye lettere da med en enkel og oversiktlig side, med all nødvendig informasjon.

D2: Det krever jo et visst engasjement og interesse for politikk.

D4: For min del er det min far igjen som oppdaterer meg, og gir meg et overblikk. Så går jeg i dybden der jeg føler jeg trenger å vite mer og har interesse. Men jeg

ser jo den at det beste hadde vært å få en oversikt på en nettside eller noe lignende, for da blir det mye mindre tungvint å sette seg inn i partiene og politikken de fører.

D1: Jeg kjefte på to av mine aller beste venninner etter sist valg, fordi de ikke hadde stemt. Og da var jeg sånn "Hvorfor stemmer dere ikke? Dere kan jo eventuelt bare gå inn og stemme blankt". Men de skjønte ikke hva greien var med å stemme blankt, og det virket som at de trodde at man måtte sette seg *skikkelig* inn i politikken for å stemme. Men jeg er litt sånn - ta en valgomat da, så får opp hjertesakene og får et visst overblikk over hva partiene tenker og hvor du står i forhold til det. Man kan jo eventuelt lese litt mer om partiet etterpå. Men det skjønte de ikke greien med, det tok for mye tid.

D2: Det er jo litt skummelt det der - for hvis man ikke er så engasjert, så er det jo lett for de ulike partiene å lokke velgere med saker de vet de litt mindre engasjerte bryr seg om. For eksempel FrP som begynte å snakke om å selge alkohol på bensinstasjoner. Derfor er det jo viktig at partiene.

M: Hvilke politiske saker engasjerer dere?

D2: Eldrepolitikk.

D1: Mine hjertesaker de siste årene har gått mye på miljø og kollektivtransport fordi det angår meg, og også de narkomanes rettigheter. Spesielt etter at de ble kastet ut av Nygårdsparken, sprøyterom og alt med løsningene rundt saken der.

D4: Skolepolitikk engasjerer meg, privatisering er noe jeg holder nært hjertet.

D5: Jeg er enig i det med eldreomsorg og bedre behandling av narkomane, og miljø.

D3: Jeg har egentlig ingen spesielle hjertesaker akkurat nå, jeg bare ser det jeg synes er feil og tenker at det må vi fikse.

M: Merker dere nå når vi snart er ferdige med bachelor at engasjementet deres endres, eller er det så å si likt som da vi startet?

D4: Jobbmulighet og jobbmarked er jo klart blir mer relevant jo lengere man kommer. Men det endrer seg jo hele tiden av hvor du er i livet, engasjementet er jo ulikt om du er på elev ungdomskolen eller videregående, i militæret, student eller i jobb og har barn. Det du engasjerer deg for er jo det som gjerne skjer i "nuet".

D1: Nå er vi jo på en måte "trygg" Vi får stipend, har foreldre som passer litt på enda, em det blir jo annerledes når vi skal ut i jobb og må begynne å tenke mer på skatt og lån. Da må vi jo sette oss mer inn i det.

D5: Jeg tror ganske mange studenter får en "reality check" når de er ferdige med studiene, når man skal stå på egne bein og ikke får stipend.

D2: En ting jeg brydde meg om før, som ikke er så i vinden akkurat nå, var arveavgiften for den visste jeg at kom til å berøre meg en gang i fremtiden.

M: Tror dere at vår generasjon er for dårlige til å tenke fremover når det gjelder politikk, at vi lever litt her og nå?

D4: Definitivt.

D2: Absolutt.

D1: Ja.

D3: Det er jo en regjering vi velger for fire år frem i tid, og det tror jeg ikke så mange tenker over når det er valg.

D4: Når man er ung, er det fort gjort å henge seg opp i disse litt mindre enkeltsakene og ikke se det store bildet. For eksempel, ”skal vi fjerne trafikken over bryggen og la bybanen gå der?” – så gjør de alt de kan for å ikke la det skje.

M: Hva slags oppfatning har dere av politisk kommunikasjon?

D1: Jeg får bare assosiasjoner til sånne dårlige YouTube videoer.

D2: Vi har jo en kjemperekke med boder på Torgalmenningen ukene før det er valg, men jeg har jo vært veldig på det å knytte bånd til tilhørerne. Det å gå ut og møte folk personlig er viktig, mye på grunn av følelser. Hvis jeg går ut og møter deg, og snakker med deg som enkeltperson – så vil du kanskje føle deg mer forpliktet, og du stoler kanskje litt mer på personen også. Første gangen jeg stemte tok jeg meg god tid til å gå rundt og snakke med personene på de ulike bodene, og stilte spørsmål for å finne ut hvordan de sto politisk sett for eksempel i forhold til homofiles rettigheter, som er en sak som jeg engasjerer meg mye for.

D4: Jeg synes det er veldig ulikt. Sånne stands og boder som D2 snakker om, synes jeg også er veldig all right. Da får man satt av tid med en enkeltperson, og man får forklart ting litt mer grundig. Debatter synes jeg også er veldig gøy å se på, men de svarer jo aldri på spørsmålene. Så det blir litt sånn ”hvem er det som driter seg mest ut her? Jeg velger han som vinner”. Mye av den politiske kommunikasjonen fra politiske partier er så vag og de prøver nesten alltid å finne en måte å snikes seg unna spørsmålene på – det er så irriterende.

D1: Da er jo opinionsledere veldig viktig, spesielt for den yngre garde. Jeg har vært veldig imponert av Sophie Elise som har noen saker som hun brenner skikkelig for. Hun har et helt annet publikum, enn de som oppsøker disse politiske sakene. Hun treffer et helt unikt publikum, og engasjerer mennesker som er vanskelig å treffe, selv om man er tydelig og flink med politisk kommunikasjon og PR. Hun snakker jo liksom deres språk.

D4: Det er definitivt rom for forbedring når det gjelder politisk kommunikasjon om man ønsker å treffe de uengasjerte. Det er jo ikke noe som skjer over natten.

D5: Jeg er helt enig at de er litt for flinke til å snakke seg ut av situasjoner og vri seg unna. De er liksom både for og imot noe.

D2: Så har man jo noen klassiske eksempler på hvordan man legger frem ting. Hvis du tar Siv og Erna for eksempel, så er det jo veldig ulikt hvordan de legger

frem sine argumenter. Erna er rolig og fattet, mens Siv som er veldig bastant, har en helt annen stemmebruk, snor seg gjerne litt unna hvis det er sensitive temaer.

D3: Men når det kommer til enkeltpolitikere på for eksempel Instagram, så ser hvert fall jeg en ganske klar forskjell mellom de mindre og større partiene. MDG og rødt og sånn er veldig på at ”dette har vi fiksa”, de er tydelige sterke og krasse på sosiale medier. Så har du Arbeiderpartiet og Jonas Gahr Støre, som er bare sånn ”åh veldig fin helg i Vardø”.

D4: Ja, det har mye med fremtoning å gjøre. Jeg kan få helt forskjellig oppfatning av et budskap når det kommer fra to ulike personer.

M: Tror dere at de som ikke er så interessert i politikk synes kommunikasjonen deres er forståelig?

D3: De kunne helt sikkert gjort det bedre, men jeg vet ikke helt hvordan. Eneste grunnen til at jeg oppsøker det, er fordi det interesserer meg til en viss grad. Hadde jeg ikke gjort det, hadde jeg nok gitt mer blanke i både enkeltpolitikere og hele partiet på sosiale medier.

D5: De bruker jo mye esoteriske begreper, og det er jo ikke forståelig for alle og enhver.

D2: Det går vel litt på trendene i samfunnet også for hvor mottakelig vi er for gitt type argumentasjon og kommunikasjon. Det kan jo være du har det samme budskapet, men det avhenger jo som D4 av hvem det er som uttaler seg.

M: Føler dere partiene i Norge er ulike eller er de like?

D3: Jeg tror mange partier i Norge er likere enn de selv vil innrømme, og det tror jeg kan være forvirrende for de som ikke kan så mye om politikk.

D4: Jeg synes også de er veldig like. Men jeg har vokst opp med et parti, og det er liksom det som hele tiden i bakhodet og som jeg forholder meg til – litt som religion.

D3: Ja, man har liksom et holdepunkt. Jeg har liksom vært medlem i et parti siden jeg var 16-17 år, men det har hendt at jeg ikke har stemt på dem, men jeg vil uansett vise litt støtte ved å være medlem.

D2: Jeg tror det med valg av parti kommer litt med alderen. Jeg har som ung tatt valg basert på enkeltsaker, noe jeg ikke tror jeg kommer til å gjøre nå, fordi jeg har mer innsikt.

D3: Men hvis du en gang lander, og det på et parti som ikke har noe særlig oppslutning – hva gjør du da? En gang må du innse at stemmen din ikke teller...

M: I forhold til det da, føler dere at deres stemme er mye verdt?

D2: Ja.

D3: Nei, egentlig ikke. Til en viss grad er den jo nødvendig, men den velter jo ikke et isfjell alene. Men så er det jo summen av alt som teller, og det må man jo ikke glemme.

D4: For meg er den mye verdt, fordi hvis jeg bruker den så kan jeg si noe, og klage så mye jeg vil om det ikke går den veien jeg ønsker. Så personlig sett er den jo mye verdt, men om jeg stemmer på et parti jeg vet at ikke kommer til maken, så er det jo klart at den føles ubetydelig.

D2: Jeg tenker på det litt på samme måte som når jeg velger vekk et produkt med palmeolje. ”Dette betyr noe, fordi jeg er en del av flere som tenker akkurat det” – vi blir jo mange tilslutt og utgjør totalt sett en forskjell.

M: For de som ikke stemmer, tror dere det argumentet er viktig for dem?

D3: Ja, jeg tror mange føler stemmen deres bare er en dråpe i havet.

D2: Men se på USA, hadde flere stemt er det ikke sikkert utfallet hadde vært det samme. Silent majority kan gjøre en stor forskjell.

D1: Men jeg fikk et litt annerledes syn på det, for jeg har en god kompis fra Minnesota som på besøk sammen med kjæresten. Vi hadde vi en diskusjon fordi de lurte veldig på hvordan politikken var i Norge - hvordan det var med stemming og så videre - og de fortalte at det er så få i USA som stemmer, ingen bruker retten og kandidatene kan vinne med nesten ingen stemmer. Da ble jeg veldig sånn ”shit man må faktisk bruke den retten man har, for tilslutt er det jo nesten ingen som stemmer, så er det den onde som vinner fordi de som stemte på han/henne er de eneste som gadd”

D2: Ja, det var noen som sa om Hilary at ”det var ikke hun som sviktet oss politisk sett, vi sviktet henne”. Det har jo etter det vært veldig mye fokus blant kjendiser og store opinionsledere i USA, dette er ikke et totalt nederlag, det er bare en motivasjon til at vi må jobbe hardere neste gang.

M: tror dere at valget i USA kommer til å påvirke valgdeltagelsen i Norge?

Alle: Ja.

D2: Uten tvil.

D4: Flere kommer til å stemme.

M: Tror dere noen grupper har blitt spesielt påvirket?

D4: Kanskje de litt yngre, for der har det vært mye engasjement.

D2: Jeg tror også de litt yngre, men tror egentlig det vil motivere alle til å bruke stemmeretten.

M: Opplever dere stigma rundt enkelte politiske temaer eller partier?

D3: Ja. Hvis du er litt ute på venstre side, så blir du fort litt ”rødstrømpe”.

D2: Før var det litt sånn at mange mente at folk som stemte høyre var kapitalister, bare opptatt av økonomi og det var det eneste som liksom var fokuset. Det er en stund siden jeg har hørt sånn snakk, men jeg har hørt mye av det tidligere.

M: Hvis dere skal diskutere med venner for eksempel, er det noen saker dere diskuterer det kan bli litt muggen stemning av?

D1: Innvandringspolitikk.

Alle: Ja...

D2: Uff...

M: Hva tror dere er grunnen til at det blir stigma rundt dette?

D2: Man har jo veldig forskjellige meninger om ting, har forskjellige oppvekst, ferdes i ulike miljøer og har ulikt fokus. Mange av mine venner sier ”steng alle grenser, dette er vårt land”, mens andre sier ”velkommen til alle, vi er glad i enkeltmennesker og har økonomien til å ta vare på dere alle sammen”. Jeg ser begge sider, og mange har jo sterke meninger og det tror jeg er grunnen til at det fort kan bli ganske så ampert.

M: Vi skal vise dere et lite filmklipp av en miniserie NRK lagde i forbindelse med stortingsvalget i 2013. Serien bestod av 8 episoder der Leo Ajkic reiser rundt og snakker med politikere om ulike politiske saker, og i det klippet vi skal se nå skal han ta en valgomat for å finne ut hvilket parti han skal stemme på ved valget.

(VISER VIDEOSNUTT FRA ”LEO TAR VALGET” 2013)

M: Hva synes dere om det klippet dere så – er det morsomt, underholdende, informativt?

D3: Bra, de viser alt på en veldig lett måte og hvor enkelt det er å finne informasjon.

D4: De viser jo også litt at det er greit å ikke ha helt full kontroll.

M: Hva synes dere om at de tar i bruk Leo?

D2: Jeg synes alltid han har vært veldig flink til å kommunisere med publikum, jeg har sett mye av det han har gjort på TV, han er flink til å ”connecte” med seeren, og ordlegge seg på en måte som er forståelig og ukomplisert, og som likevel engasjerer. Man kan identifisere seg, og derfor ta imot det han kommer med.

D5: Han får frem et viktig budskap på en underholdende måte. Det er jo veldig lett og se på, det er ikke kjedelig.

D2: Ja, han er så genuin g så åpen om sin uvitenhet og kunnskap.

M: Hva synes dere om at det er NRK som har laget denne?

D5: Bra det.

D3: Ja.

D2: Vi snakket jo om troverdighet til NRK i ste.

D3: I tillegg til denne ungdomssatsningen deres, alt sammen, jeg synes det er skikkelig flott det de driver med nå.

D2: Ja, de har tatt seg skikkelig opp.

M: Har dere sett denne serien før?

D3: Jeg lurer på om jeg har sett et par klipp.

D1: Jeg har hørt om den, men jeg har ikke sett den.

D5: Jeg har ikke hørt om den.

M: Tror dere at NRK ville fått større oppslutning dersom de kjørte samme type serie i år?

Alle: Ja.

D1: Hver fall når de bruker Leo.

D3: NRK har jo fått økt oppmerksomhet blant yngre som kan bidra til at flere unge hadde sett den, i tillegg tror jeg at det generelt sett kommer til å være større engasjement og interesse for å være deltagende i valget i år.

D1: Jeg har merket det veldig på nå når jeg og bestevenninnen min skal sette oss ned og se på TV, så har det gått fra å se på Netflix, til å se på NRK nett-TV og se etter en dokumentar vi kan se på.

D5: Var dette en mini-serie?

M: Ja, 8 episoder ala 5 minutter ca.

M: Hvis man skulle fått flere til å se denne serien, hva kunne man gjort?

D5: Han hadde jo nettopp den flukt-serien som han fikk utrolig mange seere på, så om han kunne fått de seerne over til å se på denne også, ville jo seertallet økt.

D2: I utgangspunktet så er jo Leo sin popularitet eksplodert, mye på grunn av flukt-serien. Jeg så mange av de klippene på Facebook. Egentlig så synes jeg ikke Facebook er en veldig god kanal når man skal gå ut med veldig seriøse ting, lengere, men akkurat der så har det jo fungert veldig bra.

D4: Det er riktig budskap i feil kanal i 2013 – for NRK har, som D3 sier, blitt mye mer ungdommelig. Men i 2013 var det jo ikke likt som i dag, så det vil jo si at de sendte en miniserie rettet mot et ungt publikum, mot eldre personer fordi de brukte feil kanal.

M: Vår oppgave er jo å fange de som ikke stemmer, tror dere Facebook er et godt medium?

Alle: Ja.

M2: Tror dere at det at dere har kommet et godt stykke ut i bacheloren, gjør at dere ser mer på NRK, eller tror dere at NRK har blitt mer populært også de som kommer rett fra videregående?

D5: Jeg tror det, etter SKAM for eksempel.

D2: Ja, spesielt etter SKAM.

D5: De har jo hatt flere miniserier som appellerer til den litt yngre målgruppen.

D3: Ja, ”latter live”, ”BMI turne” også.

D1: Ja og de P3-seriene ”one night stand” og ”dumpa”.

D4: NRK som nettsted og NRK nett-tv måtte endre seg for å få med den yngre garde, og det synes jeg de har klart.

M2: Okei, så det er ikke generasjonen som har endret seg, det er NRK?

D4: Ja, for hvis NRK hadde vært helt likt som det var for fem år siden, så kan jeg garantere at de ikke hadde hatt så mange unge seere.

D5: Altså, mesteparten av det de kommer ut med, er rettet mot yngre mennesker – ”innafor” for eksempel.

D1: Jeg tror det nye NRK3 har gjort at det har skjedd ting.

D2: Mange eldre er jo litt fastlåst, og jeg tror NRK ser at det er mye viktigere å nå det publikumet som er i vekst, nettopp for å engasjere dem og for å være med på å så gode verdier gjennom informativ underholdning. Det er jo litt det samme når man skal lære språk – man tar det jo mye lettere til seg nå, enn når vi er eldre. Jeg tror NRK har gjort noe bra der, ved å engasjere og bruke av Facebook for å være der de unge er.

Stereotyp student som helt sikkert ikke kommer til å stemme til høsten:

D2: Nå er jeg full av fordommer da, men BI student på markedsføringsledelse – jeg føler det er så ”mainstream” og jeg føler de som går det ikke har gjort et spesielt veloverveid valg. Og det tenker jeg smitter over på mye annet.

D5: Jeg ser for meg en hippie-bohem som går på kunsthøgskolen.

D1: Nei.

D3: Nei, nei. De er superpolitiske.

D2: De litt spesielle typene, tar jo ofte litt spesielle valg, mens de ikke spesielle er de som bare flyter litt med strømmen tenker jeg.

M2: Hva gjør personen på fritiden?

D2: Fester mye, er seg selv 110%, og går på livets harde skole.

M2: På en lørdagskveld da?

D3: Står i kø på Calibar.

D2: Ja.

M: Er dere enige gutter, eller uenige.

D4: Nja, eller jeg er ganske enig.

M2: Er personen introvert eller ekstrovert?

D3: Jeg tenker kanskje litt introvert, men en som kanskje prøver veldig hardt å være ”en av gutta”.

D2: Jeg føler det kanskje er en som ikke helt har funnet sin egen identitet, for med det kommer jo også meningene og valget.

Alle: Ja, enig.

D2: Da klarer jeg faktisk ikke la være å tenke på den litt stereotypiske BI-studenten, for de er veldig sånn om å gjøre å overleve skolen, for da kan man drikke seg dritings i helgen – det er målet.

D1: Ja, sånn som han nede som sa ”du kan konge et fag, men du kan ikke konge en fest”

D5: Tidenes livsmotto.

D1: Så kan jeg jo legge til at han etterpå viste frem sjokko-melken sin og lo seg i hjel fordi melken var ”HOMOgenisert”.

D4: Jeg ser liksom egentlig mer for meg en kar som bor i kjellerleiligheten til moren, som spiser pasta til middag hver dag og som har null sosial omgang, for utenom det som skjer på WOW på pcen. Der har du han som ikke stemmer?

M2: Så litt oppsummert en som er litt uinteressert i ting generelt, tiltaksløs og mangler identitet?

Alle: Ja.

D1: Finner det som er ”vanlig” og gjør det.

D2: Jeg ser for meg at, hvis det er en jente det er snakk om, så er det gjerne å være med ”han du ”crusher” på, på treningscenteret fordi han er fet, også står du og tar selfies i speilet ved siden av”.

D3: Jeg har aldri skjont om de menneskene faktisk eksisterer.

D2: Åjoda, tro meg – de eksisterer.

D5: De er jo på Paradise Hotel.

Stereotyp student som helt sikkert kommer til å stemme til høsten:

D5: En person som går på jus-studie.

D3: Sosionom kanskje, jeg føler jus-studentene kanskje er litt late når det kommer til politikk jeg, faktisk.

D2: Jeg synes egentlig er veldig vanskelig, for i sta beskrev vi jo en som egentlig ikke interesserte seg for så veldig mye. Men sånn som vi har snakket om nå, er jo at grunnen til at du ikke stemmer kan være så mangt – enkeltsaker for eksempel.

D3: Jeg tror en sosionomstudent.

D1: Som står på et gatehjørne og jobber frivillig for Amnesty.

D5: Ekstrovert.

D2: Jeg tenker det ikke nødvendigvis trenger å være en ekstrovert, jeg tror bare personen er sikker, men ikke nødvendigvis trenger å si det så høyt. Gjerne en høyere utdanning, gode karakterer og bruker mye på å lære seg litt om alt. Det blir i mitt hode litt bur-ugle-feel på det.

D1: Sitter på brun-pub på lørdag kveld og diskuterer politiske saker.

D2: I seng tidlig tenker jeg da, og tidlig opp for å gjøre noe produktivt.

D5: Hvis denne personen eventuelt er på fest, så tar vedkommende alltid opp politisk temaer, som alle himler med øynene til.

D1: Jeg tror personen bare er generelt interessert og engasjert.

D3: Jeg tror de gjerne har et knippe gode venner.

D2: Ja, gjerne med de samme interessene.

D5: Definitivt.

Vedlegg 4: Koding av transkripsjonene

	Informasjon	Motivasjon	Atferd
Fokusgruppe 1 ved MH	D1: Men du kan forhåndsstemme. D3: men sånn som du sa D1, at man kunne forhåndsstemme ved kommunevalget. Det er sånn som ikke jeg tenker på før dagen den offisielle stemmeavgivningen er og alle sier ”nå må vi dra og stemme” og da må jo jeg stemme for Bergen kommune. D2: Det er jeg veldig enig i, og spesielt i forhold til informasjon når det gjelder forhåndsstemming. For den er ganske dårlig, det er mange som ikke er klar over at man må forhåndsstemme når du bor i en annen kommune. D3: Jeg kommer nok bare til å følge med på nettaviser og nettsted, for vi har ikke TV i leiligheten vår. D5: Kveldsdebatter og sånn blir det nok en god del av. Det er spennende å se på. D2: Jeg tror nettet, God Morgen Norge og dagsrevyen. D5: Jeg tror hovedkilden blir nyhetene på TV og nettaviser. D1: Man får jo ganske mye med seg på sosiale medier og da. Så det blir nok litt der også. D2: Ja, for det er så mange nyhetssaker som bare kommer opp på feeden på Facebook. Saker man	D4: Det er den eneste muligheten vi som innbyggere i landet, som selv ikke er politisk aktive, kan si noe om hvordan vi ønsker å ha det. D6: Det er den eneste muligheten vi har til å påvirke den politikken som blir ført. D3: Det er kanskje den største faktoren for meg. At jeg vil stemme for å hindre at noen andre kommer til. Enkelte partiledere kan på en måte trigge meg til å stemme fordi jeg så absolutt ikke vil at de skal ha en plass i regjeringen. D5: Ja, litt negativ motivasjon på en måte D6: Jeg ser på det som en selvfølge å ta i bruk stemmeretten min. Kunne aldri falt meg inn å ikke stemme. D2: Jeg er litt enig med D6, jeg ser mer på det som en selvfølge enn en plikt på en måte. D3: Jeg blir jo oppfordret av nærmeste familie, sånn mor og far, de vil at jeg skal stemme. D4: Jeg synes liksom ikke det finnes noen unnskyldninger til å ikke stemme. D3: Jeg er helt enig i det du sier, men dessverre er samfunnet sånn i dag. Vi er dritlate, og derfor må de tilrettelegge det enda bedre dersom de ønsker at flere unge skal stemme. Det må være så lett at du kan stemme på samme sted som du	D3: De gangene jeg ikke har stemt, er det som regel ikke fordi jeg ikke har gidde, men fordi jeg ikke har hatt anledning til å gjøre det. Når det var kommunevalg måtte man jo stemme i den kommunen du er folkeregistret i, og jeg var her i Bergen og skulle da stemt i Asker. D3: Ja, men dersom de skal øke antall stemmegivninger blant unge, så må de gjøre det lettere og mer tilgjengelig for oss. At man for eksempel kan gjøre det på nettet, istedenfor at man må måtte dra i en eller annen gymsal. For meg er det ganske høy terskel for at jeg skal gidde å dra ens ærend et sted for å stemme, enn hvis jeg bare kunne gjort det på en dagligvarebutikk for eksempel. D3: Ja, jeg synes det skulle være flere valglokaler som er lokalisert på steder som er lettere å oppsøke, så terskelen ikke blir så høy. D4: Det er generasjon pudding. Vi kjører hvor som helst, men vi gidder ikke kjøre til valglokalet, det er så latskap. D6: Jeg tror at de fleste som ikke stemmer, ikke går på høyere utdanning, så du får kanskje ikke nådd dem med valgrelaterte eventer på skolen.

kanskje ellers ikke ville oppsøkt, men som blir mer interessante når man får dem rett i fanget. D2: Ja, og jeg tror sosiale medier kan være en grunn til at flere unge stemmer, fordi man trenger ikke aktivt å oppsøke informasjonen. D3: Da er det oversikter over alt med hovedpunktene til de ulike partiene, men ellers må man vel gå inn på nettsiden til hvert enkelt parti og lese om dem, og det tror jeg de færreste av oss gjør. D6: Det er jo noen som tar sånn test, for å finne ut hvilket parti som passer for deg. D4: Jeg synes det er deilig når informasjonen kommer til deg. Jeg synes det er skikkelig herk å lese nettaviser når det er valg, for det er så mye artikler og drit fra alle som skal ha din oppmerksomhet. D2: Så hvis man skal oppnå større valgdeltagelse, så tror jeg ikke at TV-reklame er det som fungerer best på unge mennesker. D5: Du orker jo ikke å høre på noen som snakker, men som egentlig ikke kommer med noen ting. M: Serien er ment for å være informativ, hva tenker dere om å lage en sånn og bruke Leo Ajkic som 'programleder'? D3: Det tror jeg er veldig bra, for han blir jo sett på som mannen i gata. Det at han kan være en objektiv person i denne sammenhengen vil gjøre at man lettere vil kunne få et riktig bilde. Han snakker ikke noen frem, men ser heller det helhetlige bilde og prøver å finne ut av mest mulig. D2: Jeg er veldig enig.	kjøper øl. Selv om det er null problem å ta en buss eller en bybane et sted, så er det sånne ting som gjør at mange faktisk ikke gidder. D3: C: De må jo trigge oss enda mer til å stemme, og da må de gjøre det enda mer tilgjengelig. D5: En liten antagelse fra min side er at de som er litt late, også er de som ikke bryr seg så mye. De har det liksom greit uansett. Som sånn deltager C, som sier at han stemmer for å hindre at noen kommer inn, så kan man påvirke ved å bruke negativ motivasjon. "Du vil vel ikke at det og det skal skje...?", at du i det hele tatt skal gidde å bryr deg. Mange av dem vet sikkert ikke hva de ulike partiene heter en gang. D4: Jeg tror jeg er veldig påvirket av familie, det har aldri vært noen diskusjon om hva jeg har skullet stemme. D3: Jeg er enig med deg der. Jeg er ekstremt påvirket hjemmefra D3: Jeg tror man kan bli påvirket, men igjen så har du et standpunkt, så det er nok begrenset hvor mye man viker fra det. Men vi blir nok påvirket uten at vi vet det. D2: Ja, men det er veldig varierende. Det er mange venner jeg snakker om politikk med, men også mange jeg aldri snakker om det med. Det handler nok mye om hvem som er interessert i det og ikke. D3: For meg kommer det veldig an på om det er dagsaktuelt. Når det var valgkamp i USA, diskuterte vi jo mye politikk, mens nå når det har roet seg litt diskuterer vi aldri. D5: Jeg tror vi diskuterer veldig mye politikk uten at vi kanskje tenker over det.	D6: De fleste som kommer der jeg kommer fra, studerer ikke på høyskole og jeg heller ikke at noen av de stemmer. D2: Jeg tror det er veldig mange flere unge som kommer til å stemme nå til høsten etter valget i USA. Tror det som har skjedd der har vært en øyevekker for mange. D5: Ja, det er jo et eksempel på litt negativ motivasjon.

	D5: Han er jo veldig troverdig. Serien skal vel ta for seg hele valgprosessen, og det virker som at ikke visste en dritt på slutten – og det tror jeg på. Han er en litt sånn type, 'happy og lucky'. D3: Jeg tror veldig mange sitter i akkurat den situasjonen han satt i der, at man faktisk ikke har peiling, men ønsker å stemme og bli mer aktiv. Han forklarer jo ting på en så enkel måte at hvem som helst kan forstå det. D4: Ja det er jo viktig at de forklarer det så enkelt, at enhver idiot faktisk forstår det, ikke bare fordi de skal forstå det, men for andre også som allerede sitter på mye kunnskap, men trenger et lite spark for å komme seg ut og stemme. Det blir jo fort tørt for de aller fleste i vår alder om det blir superpolitisk og tunge forklaringer og argumenter. D3: Den gikk ikke på vanlig TV, bare nett-TV? M: Bare på nett. D4: Perfekt til pudding generasjonen. D6: Facebook kan jo være et sted sende sånne små episoder. D5: Ja, faktisk. Ads, uke for uke. De aller fleste ser jo faktisk på videoer på Facebook, så det er jo så absolutt en kanal. D4: NRK er jo mer troverdig enn VGTV og de skal vel også være nøytrale, og det er jo viktig. D5: Ja, de er mye mer troverdig enn de fleste andre kanaler, i tillegg at NRK for meg virker mye mer ordentlig enn alt annet. D6: Ja de er jo nøytrale, så jeg tror det er lurt at de er avsendere, men de kan jo markedsføre serien via Facebook.	D2: Jeg er litt enig, jeg tenker at hvis folk har lyst til å dele sånne ting på Facebook – vær så god, jeg hadde ikke gjort det. Det er jo som dere sier kanskje ikke helt sosialt akseptert, spesielt ikke blant studenter, men hva er det Facebook ikke er til da? Hvis folk har lyst til å dele meninger og saker der – vær så god, det tenker jeg er helt greit. D1: Nei jeg tror kanskje heller ikke at det er helt sosialt akseptert. D4: Fordi jeg selv har oppfatningen at det ikke er sosialt akseptert, hadde jeg ikke gjort det. Også har jeg ikke noe behov for å dele det der heller. D2: Jeg tror det er veldig mange flere unge som kommer til å stemme nå til høsten etter valget i USA. Tror det som har skjedd der har vært en øyevekker for mange. D5: Ja, det er jo et eksempel på litt negativ motivasjon.	

Fokusgruppe 2 ved HvL	D2: Jeg sjekker mest aviser og nettaviser. Det skulle gjerne vært litt bedre artikler om politikk da. Jeg syns ofte det er mye tull som kommer i avisene. Ting som ikke gir mye. D2: Avisene har også gjerne litt feil fokus. Å ta politikerne. D4: Jeg syns Aftenposten er pålitelige da. D2: Ja jeg stoler mer på dem. D4: Og NRK. VGTV holder jeg meg unna- D4: Det er ofte man kan få en overraskelse når man tar en valgomat for eksempel! D2: Det hadde vært enda lettere om all informasjonen var samlet på ett sted da. D4: Det hadde vært kjempekult om de lagde debatter for oss studentene som vi kunne dratt å sett på. Det hadde hvertfall engasjert meg! D2: Jeg tror det er viktig å ha med humor for å få med flere. Med en gang det blir veldig politisk gidder ikke folk. D4: Det er en god måte å få partiene ut til deg, og å bruke andre virkemidler. For som regel må du gå ut å finne ut hva det er for noe. Det er ingen som kommer til deg. Alt er gjennom media. D2: Jeg tror folk vil se på han også fordi de har et godt forhold til han fra før. D6: Jeg syns Leo er veldig flink og reflektert. Og ser at fra alle mulige vinkler. D4: Ja, man må ha noen som man kjenner til. D2: NRK er bra. Men mest for de som er litt eldre. Jeg er mye der inne nå i forhold til hva jeg var i 2013. Så nå hadde jeg nok sett den uansett. Men for de som er litt yngre kunne Facebook og andre	D6: Om du ikke stemmer tar du heller ikke del i samfunnet og hvordan det styres, og du har derfor ikke rett til å være misfornøyd spør du meg. For du har jo ikke stemt og ikke brukt stemmeretten din har du jo ingenting du skulle sagt. Er ikke det 'demokratiet'? D3: Så det er på en måte ingen grunn til å ikke velge.. Og så er det ofte venner og de i klassen som sier sånn 'Har du ikke stemt?'. Og da blir du litt sånn 'Eh, jeg skal jo stemme'. Så man påvirker hverandre. D4: Ja for det er sånn som de sier. At det er sykt mange slappe uten interesser. Men så er det mange som har interesser som for eksempel fornybar energi eller tenker på miljøet, eller tenker på at du vil ha flere arbeidsplasser i Nordsjøen. At man har interesser fra studiet og ved siden av så stemmer de, for de vil ivareta sine interesser. Men hvis du er en kar som bare flyter med så har det ikke noe å si, for du bryr deg jo ikke noe særlig. Man lever jo i den såkalte 'iPhone-generasjonen' eller hva det er. Man sitter jo så mye bare på pc og mobil og sender snaps. Det er ikke noe annet som er interessant lenger. Det kan jo ha noe med det å gjøre? D2: Ja, og hvis man faller utenfor samfunnet sånn sosialt sett – de tenker jeg kanskje ikke er så interessert i å stemme alltid. D4: Jeg tenker egentlig litt motsatt igjen, jeg. At hvis du faller utenfor samfunnet så er du kanskje gira på å finne en måte å komme deg inn igjen på en måte. Og heller vil bruke stemmeretten din for å få frem dine. M: Påvirkes dere av hva familien mener om politiske saker?	D3: Jeg føler at det er noe jeg må få gjort. At jeg stresser litt over det. D6: Jeg har en vennegjeng som er helt likegyldig. Som ikke vet hva som skjer. Veldig lat liksom. D1: Men har de stemt? D6: Nei. De gidder ikke. D6: Jeg tror det har litt å gjøre med hvor du kommer fra også. Hvis du ser på meg og DX da – Du er fra beste vestkant og jeg er fra Sandviken. Så vi har ikke så mye å tjene på det, føler sikkert mange av dem når de stemmer. D5: Kanskje det er derfor mange lar være å stemme. Fordi det har ikke noe å si uansett.

	D2: Ja hvis man legger en liten snutt på Facebook som linket til NRK, da tror jeg den ville lokket mange inn på den. D4: Jeg ser på mange av de filmene som kommer opp på Facebook. D1 Ja, jeg ser på dritmange. D4: Ja, for de starter av seg selv når man scroller over dem, og da er de i gang, så da får jeg vel se dem da!	D1: Jeg vil påstå det. D4: I aller høyeste grad. D5: Jeg tror jeg ble mer påvirket på videregående og ungdomskolen enn hva jeg er nå.	
Fokusgruppe 3 ved BI	<i>M: Ja, har dere hørt om forhåndsstemming før, eller vet hva det innebærer?</i> D5: Nei, jeg tror ikke jeg har hørt om det en gang. D3: Jeg har hørt om det og vet at man kan det, men har aldri hatt behov for å sette meg inn i det siden jeg har vært hjemme når det har vært valg. <i>M: Så det er lite informasjon om dette, eller?</i> D5: Definitivt. D2: Ja, det kunne helt sikkert vært mye bedre. D2: Jeg tror jeg kommer til å synes det er mer interessant i år, enn i de foregående årene, nettopp fordi jeg har vært så engasjert i valget i USA. Jeg så de tre store debattene, og var våken mitt på natten for å få med meg resultatene. Så da tenker at når jeg er så engasjert i valget i et annet land, burde jeg vise minst like mye engasjement når det nå er valg i Norge. <i>M: Så valget i USA har fått dere til å få øynene litt mer opp for politikk?</i> D5: Ja absolutt for min del hvert fall. Det har jo vært veldig intenst og sjokkerende, så spenningen har vel gjort det mer interessant. <i>M: Så det gjør at dere kommer til å følge litt mer under det valget her?</i>	D2: Mine foreldre har alltid vært veldig på den der at bruker du stemmeretten din, så har du noen du skulle ha sagt. D3: Bruker du den ikke, så kan du ikke klage heller. D2: Ja, det har jo mye med oppvekst å gjøre og kanskje litt oppdragelse, hvert fall for min del. Hele min familie har alltid vært politisk engasjert. Det har aldri vært noe press på at man skal stemme noe spesielt, men de er opptatt av at det er viktig at man stemmer, uavhengig av hva man velger å stemme på. D1: Jeg har det mer gjennom venner, og ettersom vi har fått stemmerett har politikk blitt et tema i vår vennegjeng. Jo eldre du blir, jo mer bryr du deg om ting som skjer i den voksne prosessen, så da blir det automatisk et samtaleemne. Spesielt rundt valgtider er det en snakkis, og vi går og stemmer sammen – det har liksom blitt en liten greie i min vennegjeng. D4: Det er jo klart. Man har jo forskjellige vennegjenger og får ulike impulser fra de ulike vennene, og på noen arenaer er det ikke like aktuelt å stemme og ta opp politiske debatter. Det	D4: Dette her litt sånn ”of the record”, men jeg hater kø. Men når du ikke gidder å stemme fordi du hater kø, så er det litt sånn ”come on”. Det er ikke en unnskyldning, eller et argument, men det er i så fall det eneste jeg kommer på som er litt irriterende når man skal stemme. D3: Ja, det kunne sikkert blitt gjort mer effektivt. D5: Så er det med at man må stemme i byen der du er folkeregistret, det synes jeg er irriterende og litt meningsløst i 2017. Når jeg må bestille flybillett hjem til Arendal for å ens ærend stemme. D2: Ja, som student med begrenset økonomi. D1: Men kan man ikke forhåndsstemme? D5: Det kan godt hende, helt sikkert. D2: Jeg føler det kanskje er en som ikke helt har funnet sin egen identitet, for med det kommer jo også meningene og valget.

	D2 og D5: Ja. D3: Jeg kommer nok til å holde meg oppdatert ved å bruke de plattformene jeg bruker, sånn Aftenposten og NRK. D2: Ja, de mer tradisjonelle mediene. D3: Ja, jeg tror liksom ikke jeg kommer til å bruke noe veldig nytt og spenstig, holder meg til det jeg bruker daglig. D4: Det er jo tørt å lese om. Så hvis du tenker at verden går videre uten at man egentlig trenger å involvere seg noe særlig, så synes vel de det er unødvendig å sette seg inn i noe som helst som handler om politikk. D5: Det hadde vært veldig greit med en fullstendig oversikt over alle partiene, deres hjertesaker, partiprogram og verdier. <i>M: Tenker du at det er tungvint for dem å gå inn på hver enkelt side?</i> D3: Ja, det er jo tidkrevende. D5: Ja, jeg tror de færreste av de aller lateste gidder det. Mye lettere da med en enkel og oversiktlig side, med all nødvendig informasjon. D1: Da er jo opinionsledere veldig viktig, spesielt for den yngre garde. Jeg har vært veldig imponert av Sophie Elise som har noen saker som hun brenner skikkelig for. Hun har et helt annet publikum, enn de som oppsøker disse politiske sakene. Hun treffer et helt unikt publikum, og engasjerer mennesker som er vanskelig å treffe, selv om man er tydelig og flink med politisk kommunikasjon og PR. Hun snakker jo liksom deres språk.	kommer jo litt an på hvem du gjenger deg med, men det er klart at det finnes venner som ikke er like engasjerte. D1: Du har jo forskjellige grupper, som de jeg studerer med som er veldig politisk aktive og stemmer, også har jeg de jeg jobber med, treningsbransjen. De har ikke høyere utdanning, og de bryr seg heller ikke spesielt mye om så mye annet enn akkurat det de driver med. D3: Men jeg har også venninner som har gått her på BI, som har blitt ferdige og bare ”nei dette her interesserer ikke meg i det store og hele”, som bare ikke gidder. D1: De har det greit selv... D3: Ja, så de gidder ikke å stemme på vegne av andre. <i>M: I forhold til det da, føler dere at deres stemme er mye verdt?</i> D2: Ja. D3: Nei, egentlig ikke. Til en viss grad er den jo nødvendig, men den velter jo ikke et isfjell alene. Men så er det jo summen av alt som teller, og det må man jo ikke glemme. D4: For meg er den mye verdt, fordi hvis jeg bruker den så kan jeg si noe, og klage så mye jeg vil om det ikke går den veien jeg ønsker. Så personlig sett er den jo mye verdt, men om jeg stemmer på et parti jeg vet at ikke kommer til maken, så er det jo klart at den føles ubetydelig. D3: Ja, jeg tror mange føler stemmen deres bare er en dråpe i havet. D2: Men se på USA, hadde flere stemt er det ikke sikkert utfallet hadde vært det samme. Silent majority kan gjøre en stor forskjell.	

	D4: Ja, det har mye med fremtoning å gjøre. Jeg kan få helt forskjellig oppfatning av et budskap når det kommer fra to ulike personer. D2: Det går vel litt på trendene i samfunnet også for hvor mottakelig vi er for gitt type argumentasjon og kommunikasjon. Det kan jo være du har det samme budskapet, men det avhenger jo som D4 av hvem det er som uttaler seg.		

Vedlegg 5: Spørreskjema

Link: https://bino.qualtrics.com/jfe/form/SV_dp5xZirgQNN7J8F

Takk for at du ville delta i denne spørreundersøkelsen, utformet av studenter ved Handelshøyskolen BI. Studien tar 3 minutter å gjennomføre, og du kan når som helst trekke deg. Alle data som samles inn anonymiseres, og vi vil derfor ikke kunne identifisere enkelt deltakere. Dersom du ikke er student, kan du se bort i fra undersøkelsen.

1. Hvilket kjønn er du?

- Mann
- Kvinne

2. Hvor gammel er du?

- 20 eller yngre
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25 eller eldre

3. Hvilket fylke er du oppvokst i?

- Oslo
- Akershus
- Hordaland
- Nord-Trøndelag
- Sør-Trøndelag
- Vestfold
- Østfold
- Finnmark
- Troms
- Nordland
- Møre og Romsdal
- Rogaland
- Sogn og Fjordane
- Vest-Agder
- Aust-Agder
- Oppland
- Buskerud
- Hedmark
- Telemark

4. Hvilket fagområde studerer du?

- Økonomi, marked og administrasjon (+HR og kommunikasjon)
- Teknologi ingeniør bygg og arkitektur
- Samfunnsfag og psykologi
- Pedagogiske fag
- Medisin odontologi helse og sosialfag
- Juridiske fag og rettsvesen

- IT informatikk web og data
- Lærerfag og undervisning
- Idrett trening og friluftsliv
- Mediefag bibliotekfag og journalistikk
- Matematikk og naturvitenskap
- Estetiske fag kunst og musikk
- Fiskeri husdyr og landbruk
- Historie religion og idéfag
- Hotell servering og reiseliv
- Språk og litteraturfag
- Annet: _____

5. Vurder hvor godt disse utsagnene passer deg.

	Helt uenig	Uenig	Verken- eller	Enig	Helt enig	Vet ikke
Jeg er utadvendt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er sosial	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er hjelpsom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er omsorgsfull	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er ambisøs	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er engasjert	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er opptatt på nyheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er initiativ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er bekymringsfri	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er fremtidsrettet	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. Sympatiserer du med ett bestemt politisk parti?

- Ja
- Nei
- Ønsker ikke å svare

7. Stemte du ved stortingsvalget i 2013?

- Ja
- Nei
- Var ikke gammel nok
- Ønsker ikke å svare

8. Hvor viktig mener du det er å ta i bruk stemmeretten ved stortingsvalg?

- Ikke viktig Lite viktig Ingen formening Viktig Veldig viktig Vet ikke

9. Hvor sannsynlig er det at du stemmer ved Stortingsvalget høsten 2017?

- Ikke sannsynlig Lite sannsynlig Ingen formening Sannsynlig Veldig sannsynlig
 Vet ikke

13. Hvor troverdig synes du norske politikere er?

- Ikke troverdig
- Lite troverdig
- Ingen formening
- Troverdig
- Veldig troverdig

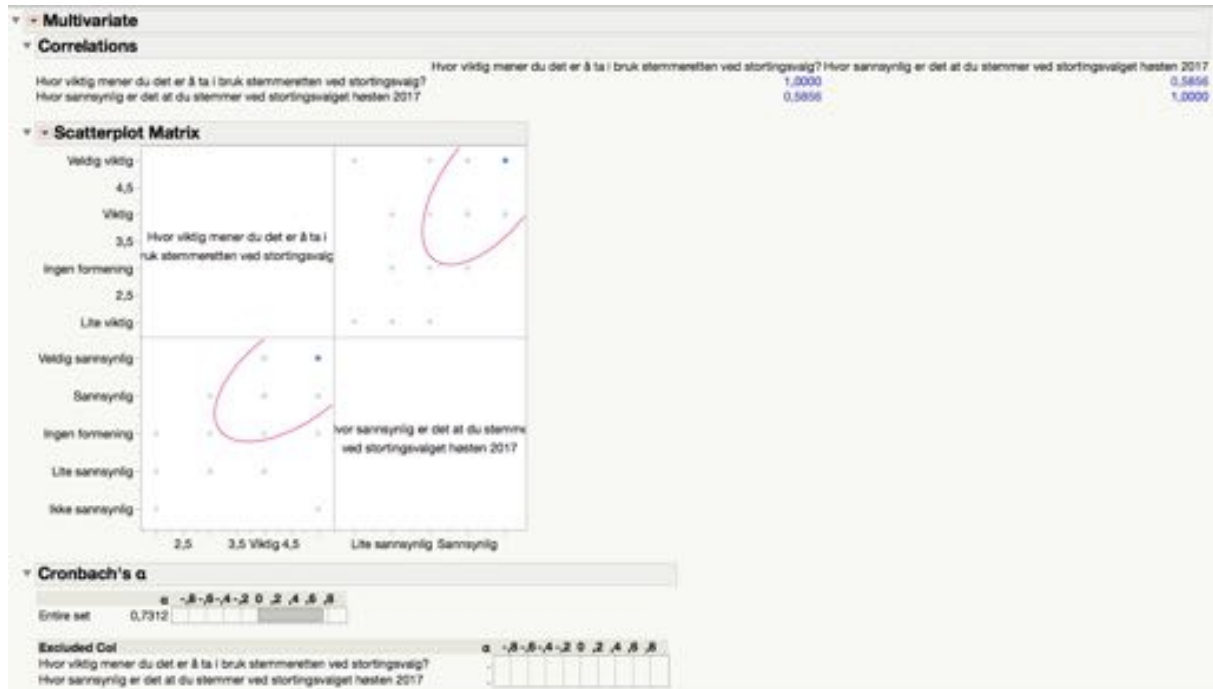
14. Kjenner du til Valgdirektoratet, i så fall – hvor troverdig synes du at de er?

- Har ikke hørt om dem
- Ikke troverdig
- Lite troverdig
- Ingen formening
- Troverdig
- Veldig troverdig

Takk for at du tok deg tid til denne spørreundersøkelsen.

Vedlegg 6: Analyser fra SAS JMP

Vedlegg 6.1: Chronbach's alfa

Vedlegg 6.2: Spørsmål 8

Vedlegg 6.3: Spørsmål 7

Vedlegg 6.4: Kji-kvadrattest: kjønn versus viktigheten av å stemme

H_0 : det er ingen sammenheng mellom kjønn og oppfattet viktighet av å ta i bruk stemmeretten

H_1 : det er en sammenheng mellom kjønn og oppfattet viktighet av å ta i bruk stemmeretten

		Kjønn			Total
		Kvinne	Mann		
Hvor viktig mener du det er å ta i bruk stemmeretten ved stortingsvalg?	Count				
	Total %				
	Col %				
	Row %				
	Lite viktig	1	2	3	
		0,45	0,90	1,35	
		0,78	2,15		
		33,33	66,67		
	Ingen formening	2	3	5	
		0,90	1,35	2,25	
	1,55	3,23			
	40,00	80,00			
Viktig	42	35	77		
	18,92	15,77	34,68		
	32,56	37,63			
	54,55	45,45			
Veldig viktig	84	53	137		
	37,84	23,87	61,71		
	65,12	56,99			
	61,31	38,69			
Total	129	93	222		
	58,11	41,89			

N	DF	-LogLike	RSquare (U)
222	3	1,1952092	0,0079

Test	ChiSquare	Prob>ChiSq
Likelihood Ratio	2,390	0,4954
Pearson	2,410	0,4918

Warning: 20% of cells have expected count less than 5, ChiSquare suspect.

P-verdi $> 0.05 \rightarrow$ beholder H_0 , og konkluderer med at det ikke er noen sammenheng mellom kjønn og oppfattet viktighet av å ta i bruk stemmeretten

Vedlegg 6.5: Kji-kvadrattest: alder versus viktigheten av å stemme

H_0 : det er ingen sammenheng mellom alder og oppfattet viktighet av å ta i bruk stemmeretten

H_1 : det er en sammenheng alder og oppfattet viktighet av å ta i bruk stemmeretten

		Alder				Total
		21	22	23	24	
Hvor viktig mener du det er å ta i bruk stemmeretten ved stortingsvalg?	Count	21	22	23	24	
	Total %					
	Col %					
	Row %					
	Lite viktig	2	0	1	0	3
		0,90	0,00	0,45	0,00	1,35
		5,88	0,00	1,41	0,00	
		66,67	0,00	33,33	0,00	
	Ingen formening	0	2	1	2	5
		0,00	0,90	0,45	0,90	2,25
	0,00	3,28	1,41	3,57		
	0,00	40,00	20,00	40,00		
Viktig	10	23	28	16	77	
	4,50	10,38	12,81	7,21	34,68	
	29,41	37,70	39,44	28,57		
	12,99	29,87	36,38	20,78		
Veldig viktig	22	36	41	38	137	
	9,91	16,22	18,47	17,12	61,71	
	64,71	59,02	57,75	67,86		
	16,06	26,28	29,93	27,74		
Total	34	61	71	56	222	
	15,32	27,48	31,98	25,23		

N	DF	-LogLike	RSquare (U)
222	9	5,2700099	0,0175

Test	ChiSquare	Prob>ChiSq
Likelihood Ratio	10,540	0,3086
Pearson	10,600	0,3041

Warning: 20% of cells have expected count less than 5, ChiSquare suspect.

P-verdi $> 0.05 \rightarrow$ beholder H_0 , og konkluderer med at det ikke er noen sammenheng mellom alder og oppfattet viktighet av å ta i bruk stemmeretten.

1 tab stent med2024 of valg=2023, col del

Key
frequency
column percentage

Deltakelsen ved de respektive valgene	RECDE of alder (Alder ved det aktuelle valget)		Total
	Andre	20-24 år	
Ikke stemt	1.704 20.02	313 27.74	2.017 21.55
Stemt	7.004 79.08	514 62.24	7.518 78.45
Total	8.742 100.00	827 100.00	9.569 100.00

Pearson chi(21) = 140.9434 Pr = 0.000

From:

Sent: Thursday, April 27, 2017 12:57 PM

To: Dag Arne Christensen

Subject: Valgdeltakelse blant studenter

Hei!

Jeg og min studiekamerat skriver bacheloroppgave på BI Bergen hvor vi studerer PR og markedskommunikasjon. Vi lager i den forbindelse en holdningskampanje for valgdirektoratet, hvor vi ønsker å øke antall studenter i aldersgruppen 20-24 år som tar i bruk stemmeretten sin ved stortingsvalget til høsten.

Jeg har lest artikkelen "Utdanning viktig for valgdeltakelse" på UniResearch, som ga oss mye viktig innsikt, da det er mangel på tall for denne spesifikke målgruppen på SSB, TNS osv. Vi lurte derfor på om du har noen konkrete tall for målgruppen studenter 20-24 år og valgdeltakelse som du kunne sende oss?

Dersom du hadde hatt tid til et møte med oss hvor vi kunne "intervjuet" deg, hadde vi også satt stor pris på dette.

Med vennlig hilsen,

[Redacted signature]

Vedlegg 7.2: Mail fra SSB

Forespørsel SSB - Statistikk

16.06.2017, 11:56

Forespørsel SSB - Statistikk

informasjon@ssb.no

16/2042017 1412

Hei,

Tabelle fra [Statistikkbanken](#) [statistikkbanken](#) er en online-tjeneste for å finne ut om dataene i Statistikkbanken er relevante og inneholder de mest aktuelle dataene. [Les mer om Statistikkbanken](#).

I Statistikkbanken vil denne tabellen kan du legge egne tabeller basert på tabellene. Vi har ikke oversikt over alle studenter, men du kan se på utdanningsnivået til de i alderen 27-29 år, hvis det kan være av interesse. Det finnes da i [Tabell 10445: Valgrettetakske etter kjønn, alder og utdanningsnivå](#). Der kan du markere begge kjønn (jente og gutt), alder 27-29 år og utdanningsnivå. Så velger du 2017 og trykker vis tabell.

Denne er altså ikke bare studenter, men personer i denne aldersgruppen enten etter utdanningsnivå.

Tabellen du får opp basert på fremgangordenen over er denne:

Tabell: 10445: Valgrettetakske, etter kjønn, alder og utdanningsnivå

[Lag ut](#)

Basert på tabell	Sorter tabell	Rediger tabell	Vis grafisk	Lagre som
		Vis kolonne/ rader OK	Kort OK	Excel OK
Valgrettetakske (prosent) etter kjønn, alder, utdanningsnivå til og med 2017 (Månedstall)				
2017				
Valgrettetakske				
Etter kjønn				
27-29 år				
Utdanningsnivå i all				
Grunnskole				
Utdanningsnivå i all				
Grunnskole				
Utdanningsnivå i all				
Grunnskole og høyskoleutdanning				
Estimer (t)				
Utdanningsnivå				
Utdanningsnivå i all				
Utdanningsnivå i all med utdanning				
Fremgangorden: 1. Utdanningsnivå i all med utdanning, 2. Utdanningsnivå i all, 3. Utdanningsnivå				

[Vis utgangspunkt](#)

Hjåper dette kan være noe til hjelp, selv om det kanskje ikke var akkurat det du var på jakt etter.

Med vennlig hilsen/Best regards,

Egent Møst

Statistisk sentralbyrå/Informasjonssenteret

Statistik Norway's Information Centre

TF (+47) 22 09 46 42 | informasjon@ssb.no

Åpningstid/Opening hours: 09:00 - 16:00

Webste <http://www.ssb.no>

X category: Student

X To: informasjon@ssb.no

Navn

Epost

Bakgrunn: Student

Spørgsmål 105

Høj frekvens på alle højtuddannede og kvinder som udspejlsbegrebet blandt studenter i alderen 20-24.

Således fra 200 er 62 procent af unge i alderen 20-24 kvinder ved skoleafslutningen i 2010.

WLS (den egen spørgsmålsundersøgelse) var at 80 procent af STUDENTER i alderen 20-24 havde ved skoleafslutningen i 2010.

Således fra 190 Gælder om at 80 procent af STUDENTER i alderen 20-24 havde ved skoleafslutningen i 2010.

Et andet af hvorvidt man er mandlige eller ikke går ind i tallene, og hvor derfor på om der har been statistisk fra hvor mange kvinder i alderen 20-24 som havde ved skoleafslutningen i 2010?

Vedlegg 10: Anbefalinger fra T/A Opt

Facebook - Målgruppe og budsjett

@taopt.no >

15.05.2017 16:25

Til [redacted]

Hei! Jeg har sett på hvor stor målgruppen deres er og hvor mye dere må bruke av penger for å nå ut til store deler av den.

For å nå hele:

Budget & Schedule

Budget	Lifetime Budget +	Amount Budget
	100,000 NOK	

Schedule Start May 9, 2017 12:00 PM
Schedule End July 5, 2017 12:00 PM

Ad Scheduling Run all of the time / Run ads only on schedule

Audience

Target Audience 280,000 people who are in at least ONE of the following:

- 100,000 people who are in at least ONE of the following
- 180,000 people who are in at least ONE of the following

Audience Definition

Target Reach 280,000 people

Estimated Daily Results

Reach 70,000 - 120,000 / day

Cost 100 - 150 NOK / day

Warning: Your results are likely to differ from estimates. We have created this estimate to calculate the potential, or estimated, reach for this audience.

For å nå en stor andel (anbefales å nå ca. 70-80%), dere kan eventuelt bruke en sum mellom 200 000 og 270 000.

Budget & Schedule

Budget	Lifetime Budget +	Amount Budget
	200,000 NOK	

Schedule Start May 9, 2017 12:00 PM
Schedule End July 5, 2017 12:00 PM

Ad Scheduling Run all of the time / Run ads only on schedule

Audience

Target Audience 280,000 people who are in at least ONE of the following

Audience Definition

Target Reach 280,000 people

Estimated Daily Results

Reach 90,000 - 150,000 / day

Cost 100 - 150 NOK / day

Warning: Your results are likely to differ from estimates. We have created this estimate to calculate the potential, or estimated, reach for this audience.

Jeg har valgt begge kjønn alder 20-24. I tillegg har jeg ekskludert de som har tydelig politisk interesse, slik at de som gjerne tilsynelatende ikke interesserer seg for politikk.

Locations

Norway

Norway

Include

[Add Bulk Locations...](#)

Age -

Gender All Men Women

Languages

Detailed Targeting

EXCLUDE people who match at least ONE of the following

Interests

Centre Party (Norway)

Christian Democratic Party (Norway)

Conservative Party (Norway)

Fremskrittspartiet Ungdom (FpU)

Green Party (Norway)

[Add Excluded Interests](#) [Remove All Exclusions](#)

Browse

Detailed Targeting **Narrow Audience**

EXCLUDE people who match at least ONE of the following :

- Labour Party (Norway)
- Liberal Party (Norway)
- Progress Party (Norway)
- Red Party (Norway)
- Socialist Left Party (Norway)
- Young Liberals of Norway

Add demographics, interests or behaviors

Browse

Detailed Targeting **Narrow Audience**

EXCLUDE people who match at least ONE of the following :

- Progress Party (Norway)
- Red Party (Norway)
- Socialist Left Party (Norway)
- Young Liberals of Norway
- Interests > Hobbies and activities > Politics and social issues
- Politics

Add demographics, interests or behaviors

Browse

Med tanke på plassering anbefaler jeg ikke høyrekolonne, særlig når dere skal ha video. Her blir frekvensen raskt høy og det er få som klikker og får det med seg. Det er lettere å fange oppmerksomhet i newsfeeden.

Dette estimatet gjelder altså for Facebook Newsfeed, Instagram og Audience network.

Si i fra hvis det er noe mer dere lurer på ;)

...

[REDACTED]
Performance Marketing Manager

T/A Opt

taopt.no

[REDACTED]

Re: Facebook - Målgruppe og budsjett

[REDACTED]@taopt.no>

16.05.2017 15:54

Innboks

Hei!

I løpet av den tidsperioden dere har satt vil nok frekvensen komme opp mot 2-3. Det gjør ikke noe at de samme personene får opp-annonsene flere ganger, det er sjeldent man har en frekvens på 1 når det er snakk om en fire ukers tidsperiode. Det gjør også at det er større sannsynlighet for at mottakerne husker annonsen deres. Frekvensen bør nok ikke gå over 4, da kan man vurdere å endre kampanjeoptimalisering (fra Video Views til Reach for eksempel). Når man endrer optimaliseringen vil Facebook finne nye mottakere i målgruppen og frekvensen vil holde seg "lav".

Med tanke på dekning så kommer det an på hvor mye penger dere setter i budsjett. Setter dere mellom 230 000 - 250 000 bør dere få god dekning i målgruppen (50-80%). Det er helt realistisk å sette lavere også. Det er veldig bra å ha 80% dekning, men det koster også penger. Jeg pleier å ta utgangspunkt i å nå 40-50%. Så det er en vurdering dere kan se på.

Håper dette var til hjelp!

2017-05-16 15:30 GMT+02:00 [REDACTED]

Hei,

Takk for hjelpen.

Vi lurer på hvilken frekvens og rekkevidde vi vil kunne forvente å oppnå på dette?

Vedlegg 11: Valg av opinionsledere

Vedlegg 11.1: Spørreundersøkelse

Link: https://bino.qualtrics.com/jfe/form/SV_3CwC57IXRVCcvHf

Takk for at du ville delta i denne spørreundersøkelsen, utformet av studenter ved Handelshøyskolen BI. Studien tar 1 minutt å gjennomføre, og du kan når som helst trekke deg. Alle data som samles inn anonymiseres, og vi vil derfor ikke kunne identifisere enkeltdeltakere. Dersom du ikke er mellom 20 og 24 år, kan du se bort i fra undersøkelsen.

15. Hvilket kjønn er du?

- Mann
- Kvinne

16. Hvor gammel er du?

- 20
- 21
- 22
- 23
- 24

17. Hvilke norske kvinnelige kjendiser har du positive assosiasjoner til/fanger din oppmerksomhet)?

- Sophie Elise
- Kristin Gjeldsvik (styleconnection)
- Anniken Jørgensen
- Marna Haugen Burøe
- Ida Gran Jansen
- Tone Damli
- Astrid S
- Julie Bergan
- Ulrikke Falch (Vilde i SKAM)
- Josefine Pettersen (Noora i SKAM)
- Iman Meskini (Sana i SKAM)
- Jenny Skavlan
- Live Nelvik
- Sigrid Bonde Tusvik
- Lisa Tønne
- Line Elvsåshagen (Live dater Norge)
- Ezinne Okparabeo (friidrett)
- Nora Mørk (Håndball)
- Andre: _____

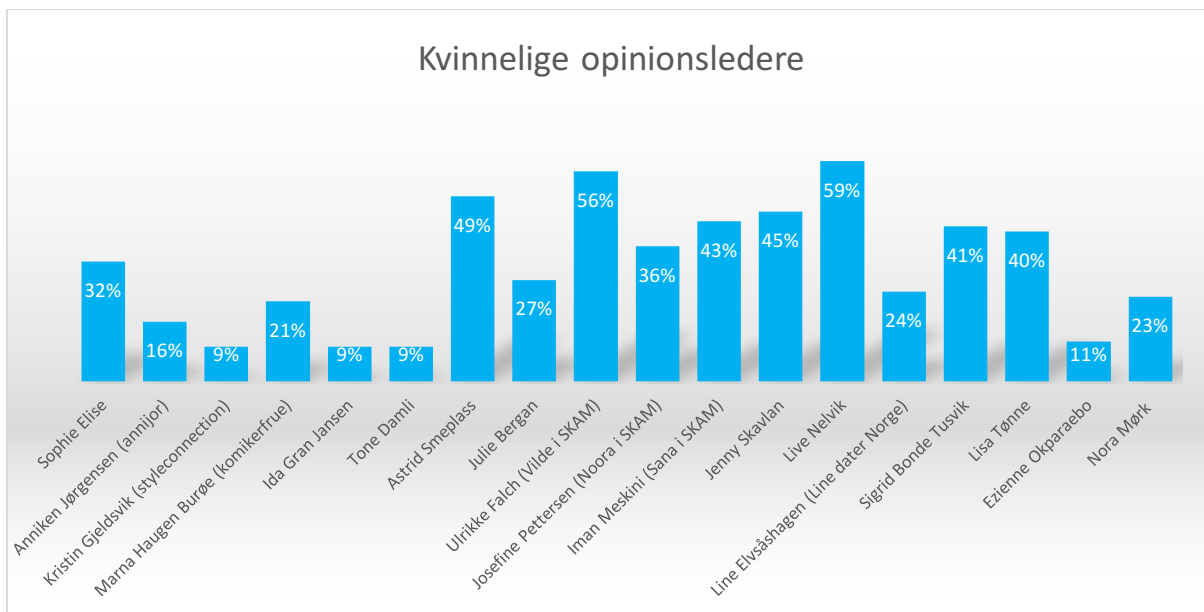
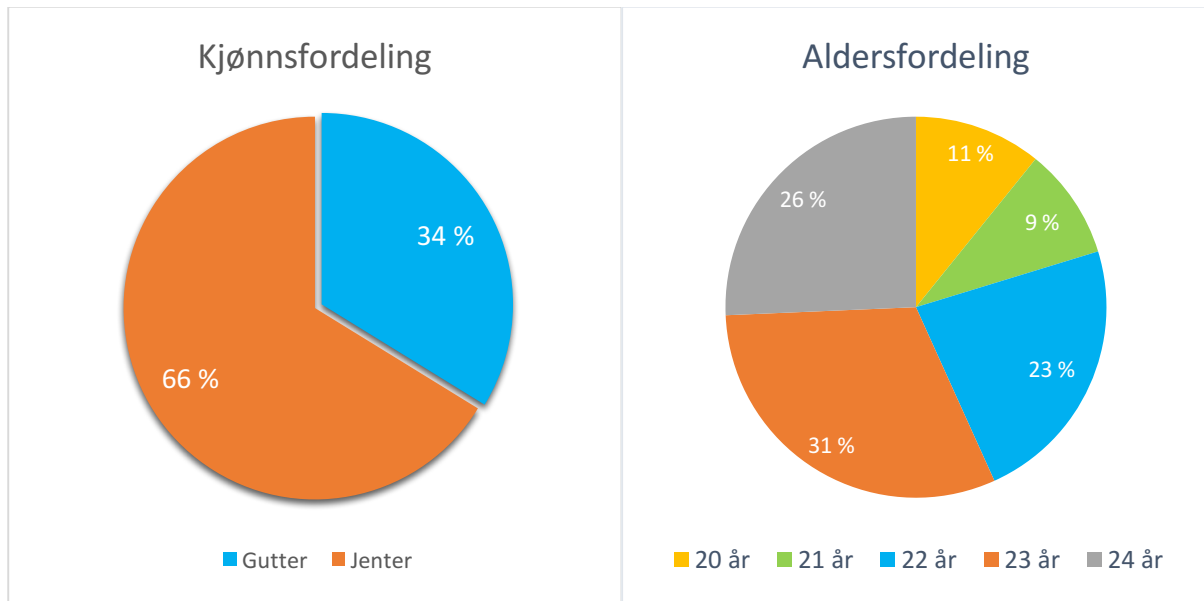
18. Hvilke norske mannlige kjendiser har du positive assosiasjoner til/fanger din oppmerksomhet)?

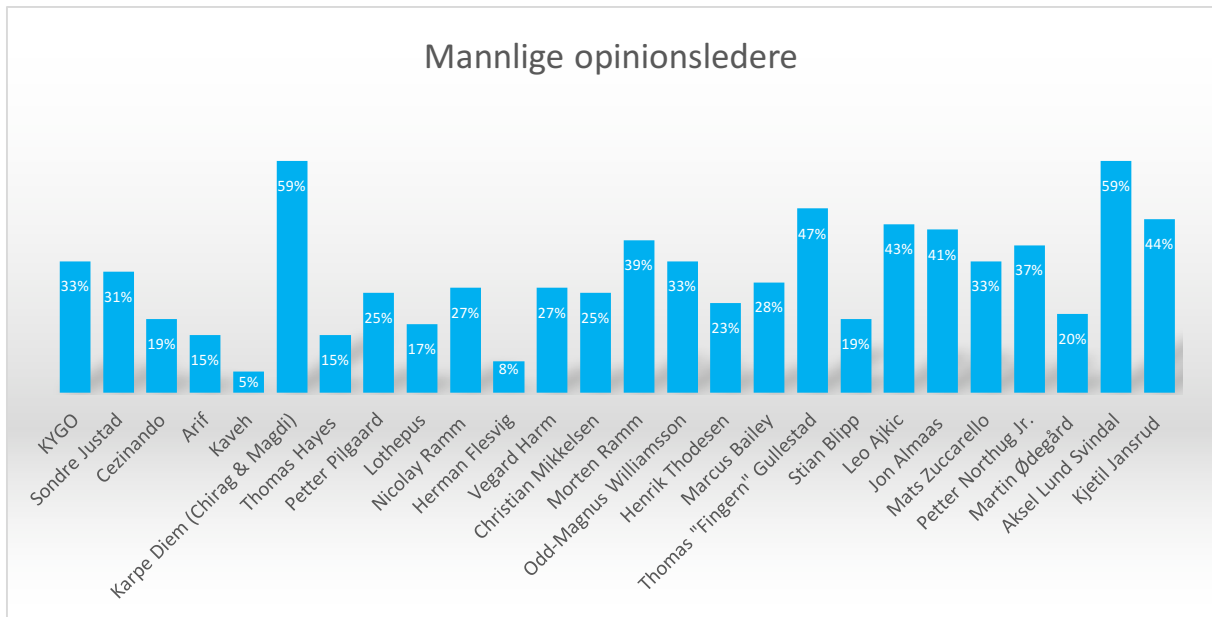
- a. Mats Zuccarello
- b. Petter Northug Jr.
- c. Martin Ødegård

- d. Aksel Lund Svindal
- e. Kjetil Jansrud
- f. Nicolay Ramm
- g. Herman Flesvig
- h. Vegard Harm
- i. Christian Mikkelsen
- j. Petter Pilgaard
- k. Lothepus
- l. Kaveh
- m. Cezinando
- n. Karpe Diem (Chirag & Magdi)
- o. Arif
- p. KYGO
- q. Sondre Justad
- r. Thomas Hayes
- s. Stian Blipp
- t. Fingern (Thomas Gullestad)
- u. Jon Almaas
- v. Marcus Bailey
- w. Leo Ajkic
- x. Morten Ramm
- y. Henrik Thodesen
- z. Odd-Magnus Williamsson
- æ. Andre: _____

Takk for at du tok deg tid til denne spørreundersøkelsen.

Vedlegg 11.2: Resultater fra spørreundersøkelsen

Vedlegg 11.3: Hypotesetester

11.3.1 Hypotesetest 1: Live Nelvik & Jenny Skavlan

Contingency Table			
Live Nelvik			
Count	0	1	Total
Total %			
Col %			
Row %			
Jenny Skavlan			
0	21	19	40
	28,38	25,68	54,06
	70,00	43,18	
	52,50	47,50	
1	9	25	34
	12,16	33,78	45,95
	30,00	56,82	
	26,47	73,53	
Total	30	44	74
	40,54	59,46	

Tests				
	N	DF	-LogLike	RSquare (U)
	74	1	2,6353442	0,0527

Test	ChiSquare	Prob>ChiSq
Likelihood Ratio	5,271	0,0217*
Pearson	5,166	0,0230*

11.3.2 Hypotesetest 1: Iman Meskini & Ulrikke Falch

Contingency Table

Iman Meskini

	0	1	Total
Count	27	5	32
Total %	36,49	6,76	43,24
Col %	64,29	15,63	
Row %	84,38	15,63	
U			
Count	15	27	42
Total %	20,27	36,49	56,76
Col %	35,71	84,38	
Row %	35,71	64,29	
1			
Count	42	32	74
Total %	56,76	43,24	

Tests

	N	DF	-LogLike	RSquare (U)
	74	1	9,3726045	0,1852

Test	ChiSquare	Prob>ChiSq
Likelihood Ratio	18,745	<.0001*
Pearson	17,522	<.0001*

11.3.3 Hypotesetest 1: Aksel Lund Svindal & Kjetil Jansrud

Contingency Table

Kjetil Jansrud

	0	1	Total
Count	28	2	30
Total %	37,84	2,70	40,54
Col %	65,12	6,45	
Row %	93,33	6,67	
U			
Count	15	29	44
Total %	20,27	39,19	59,46
Col %	34,88	93,55	
Row %	34,09	65,91	
1			
Count	43	31	74
Total %	58,11	41,89	

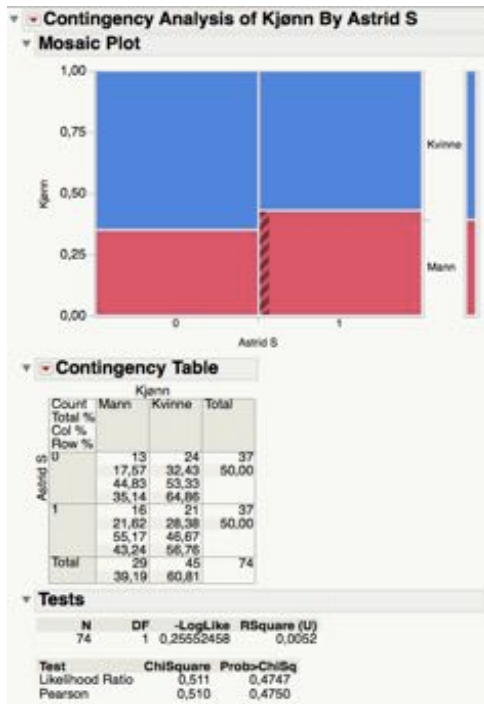
Tests

	N	DF	-LogLike	RSquare (U)
	74	1	14,735696	0,2929

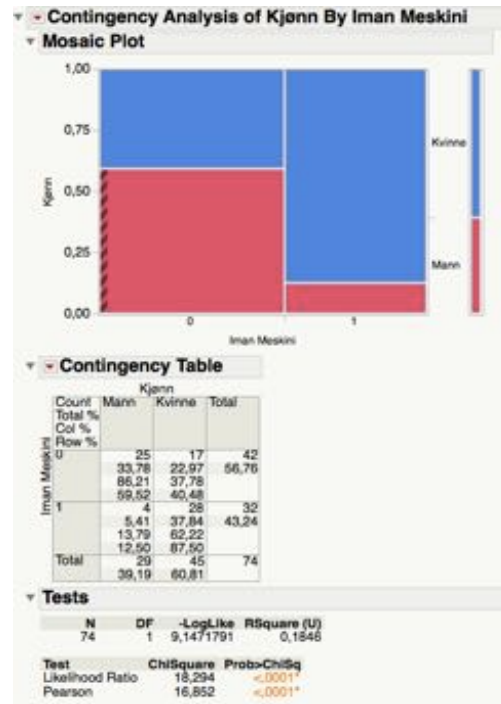
Test	ChiSquare	Prob>ChiSq
Likelihood Ratio	29,471	<.0001*
Pearson	25,718	<.0001*

Vedlegg 11.4: Kji-kvadtrattest: kjønn versus opinionsleder

Astrid S versus kjønn

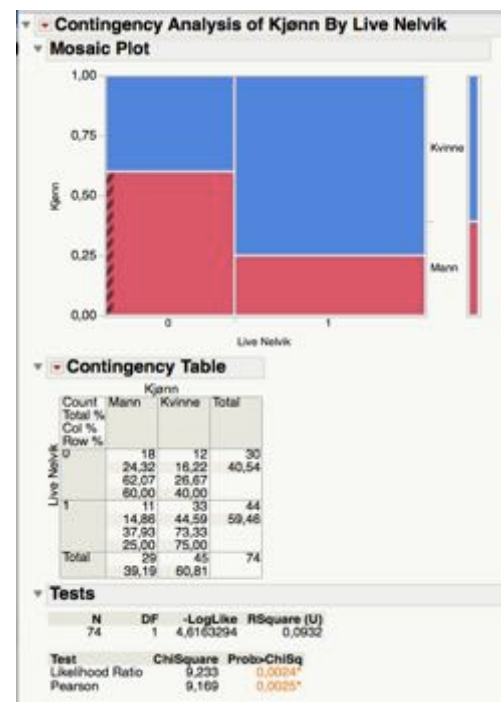
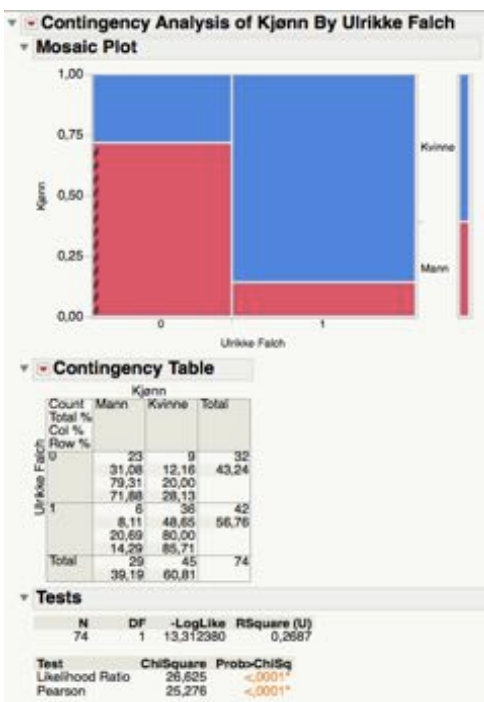

Iman Meskini versus kjønn

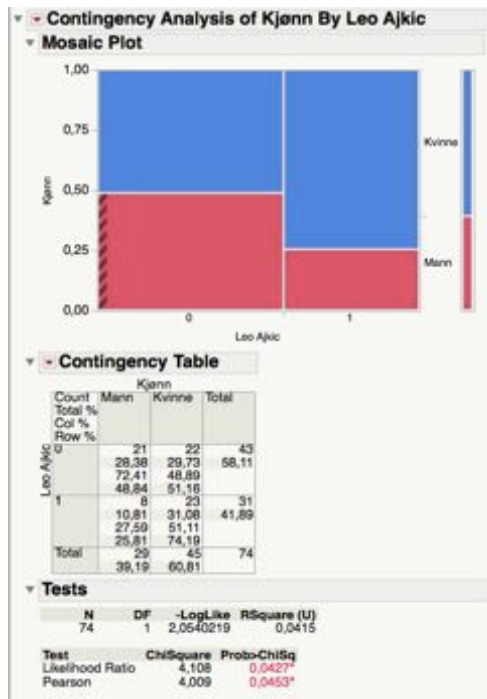

Live Nelvik versus kjønn

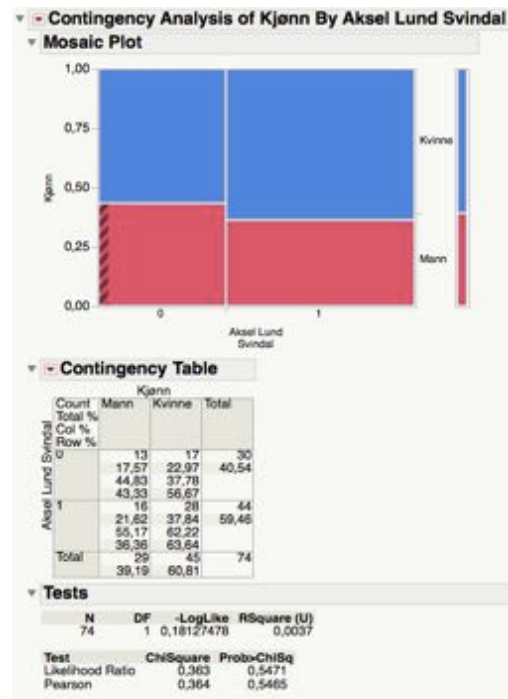
Ulrikke Falch versus kjønn

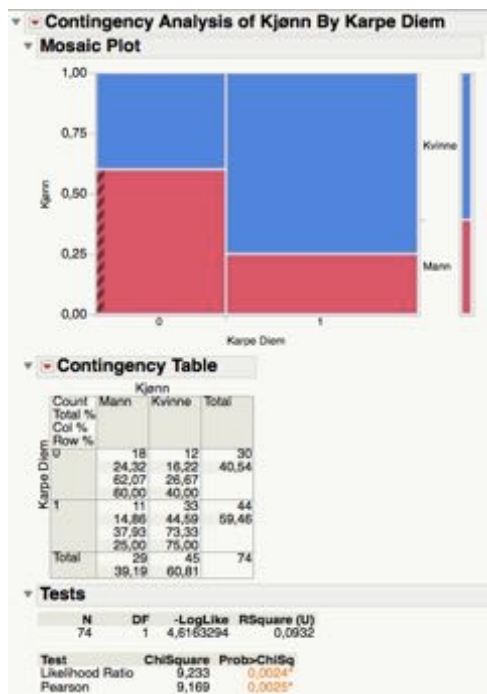
Leo Ajkic versus kjønn

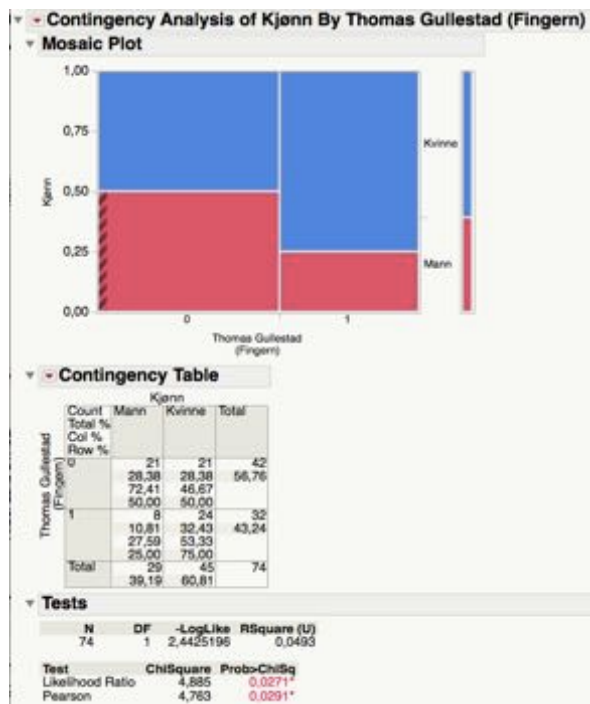
Aksel Lund Svindal versus kjønn

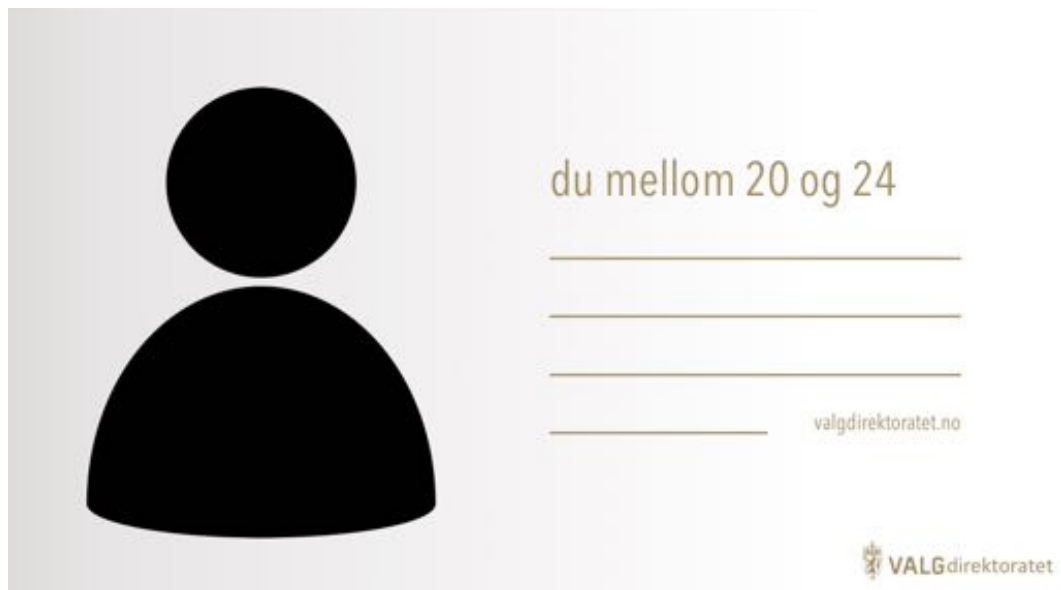
Karpe Diem versus kjønn

Thomas Gullestad versus kjønn

Vedlegg 12: Mal for kampanjebilder

Facebook

Instagram

YouTube

Vedlegg 13: Ferdigstilte kampanjebilder

13.1 Aksel Lund Svindal

Manus:

Hei, du mellom 20 og 24! Jeg heter Aksel Lund Svindal og jeg er på landslaget ialpint. Høsten 2017 er det Stortingsvalg, og da er jeg på reise, MEN visste du at du kan forhåndsstemme dersom du er bosatt utenfor Norge? Det skal jeg. Gå inn på valgdirktoratet.no for mer informasjon om forhåndsstemming.

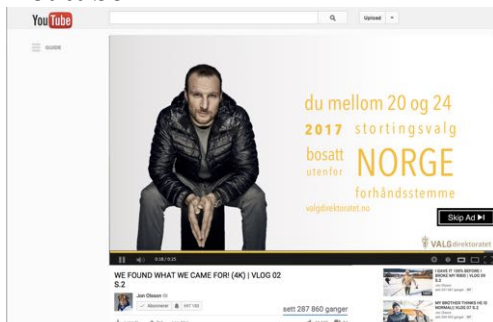
Facebook

Instagram

Youtube

13.2 Thomas "Fingern" Gullestad

Manus:

Hey, du mellom 20 og 24! Thomas aka Finger'n her. Visste du at du ved stortingsvalget 11.september 2017 også kan stemme blankt? Vær med å påvirke. Gå inn på valgdirktoratet.no for mer informasjon om valget.

Facebook

Instagram

13.3 Leo Ajkic

Manus:

Yo, du mellom 20 og 24! Mitt navn er Leo Ajkic og jeg jobber som programleder. Høsten 2017 er det Stortingsvalg, og det kan DU være med å påvirke. Visste du at du må stemme der du er folkeregistret? Dersom du bor et annet sted må du huske å forhåndsstemme. Mer informasjon om dette finner du på valgdirektoratet.no.

Facebook

Instagram

13.4 Karpe Diem

Manus:

Chirag: Halla, du mellom 20 og 24! Jeg er Chirag.

Magdi: Og jeg er Magdi fra Karpe Diem. Høsten 2017 er det Stortingsvalg, og da har DU mulighet til å påvirke.

Chirag: Visste du egentlig hvor lett det er å stemme?

Magdi: Er det noe du lurer på? Sjekk ut valgdirektoratet.no for mer informasjon.

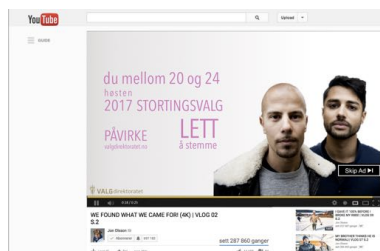
Facebook

Instagram

YouTube

13.5 Live Nelvik

Manus:

Hei, du mellom 20 og 24! Mitt navn er Live Nelvik og jeg jobber som programleder. Visste du at DU tilhører den aldersgruppen som er dårligst representert ved valgurnene? Kom igjen a..? Høsten 2017 er det Stortingsvalg, og nå har DU endelig muligheten til å påvirke. Så da ses vi i stemmelokalet på valgdagen 11.september?

Gå inn på valgdirektoratet.no for informasjon om hvordan og hvor du kan stemme.

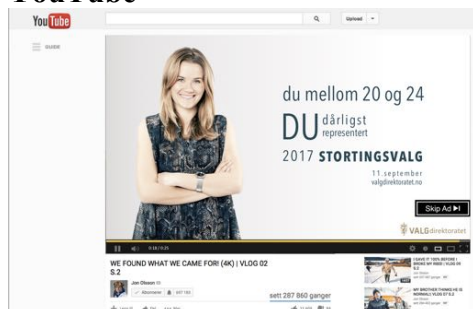
Facebook

Instagram

YouTube

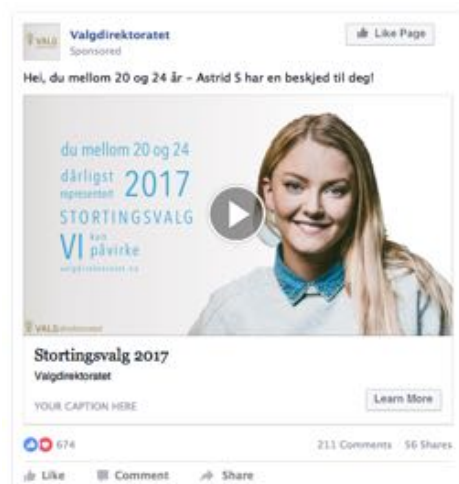
13.6 Astrid S

Manus:

Hei, du mellom 20 og 24! Mitt navn er Astrid S, og jeg er artist. Visste du at VI tilhører den aldersgruppen som er dårligst representert ved valgurnene? Høsten 2017 er det Stortingsvalg, og da kan VI være med å påvirke. Er du med? Gå inn på valgdirktoratet.no for mer informasjon om valget.

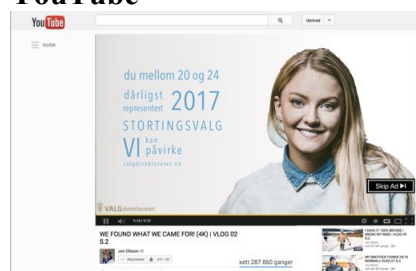
Facebook

Instagram

YouTube

13.7 Iman Meskini

Manus:

Hei, du mellom 20 og 24! Jeg er Iman Miskini, og jeg er skuespiller. Visste du at VI tilhører den aldersgruppen som er dårligst representert ved valgurnene? Høsten 2017 er det Stortingsvalg, og da kan DU som jeg være med på å påvirke – så stem!. Gå inn på valgdirektoratet.no for mer informasjon.

Facebook

Instagram

13.8 Ulrikke Falch

Manus:

Hallo, du mellom 20 og 24, jeg snakker til deg! Jeg heter Ulrikke Falch og jeg er skuespiller. Visste du at VI tilhører den aldersgruppen som er dårligst representert ved valgurnene? Det MÅ vi nesten gjøre noe med. I høst er det klart for Stortingsvalget 2017, og da har VI muligheten til å påvirke. Gå inn på valgdirktoratet.no for mer informasjon.

Facebook

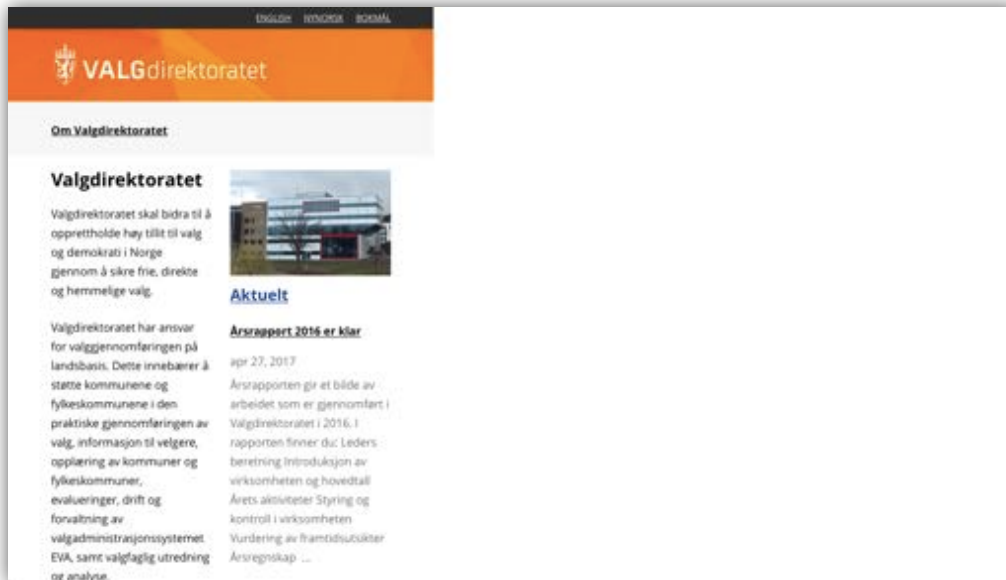

Instagram

Vedlegg 14: landingside for Valgdirektoratet

Før:

Etter:

Mockup:

Vedlegg 15: Produksjonskostnader

produksjonskostnader [redacted]

15.05.2017, 15:08

produksjonskostnader

[redacted]@taopt.no >

ma 15.05.2017 14:54

Herboks

[redacted]

Her er et anslag på pris rundt produksjon av filmen:

Det trenger ikke å koste så mye. Ganske enkelt. Tipper alt kan gøres i studio på en dag. Og det koster samlet ca 100.000 og så er det postproduksjon som er justering av farger og pålegging av grafikk, som er ca 50.000. Hvis man skal evt ha skuespiller ect så blir det litt til evt. Så fra 150-200.000

Kilde: Per Erik Jarl, art director hos SMFB

[redacted]
T/A Opt
Performance marketing manager
[redacted]